

# DOMOLJUB



**SLOVENSKEMU LJUDSTVU  
V PODUK IN ZABAVO.**

Izahaja vsak šetriek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uradništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulice št. 2. Množična, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulice št. 2.

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna pettivrsta (šestina „Domoljubove“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Četkovni promet poštno-hranilničnega urada št. 824.797.

Štev. 37.

V Ljubljani, dne 13. septembra 1906.

Leto XIX.

## Katoliški shod.

### Organizacija.

(Govoril na slavnostnem zborovanju F. S. Gomilšek.)

#### Prevzvišeni slovenski nadpastirji.

Premili Slovenci!

Največjega pomena so za slovenski narod naši katoliški shodi. I. slovenski katoliški shod je vzbudil v vseh dobromislečnih katoliško zavest. II. slovenski katoliški shod nam je narčtal jasen podrobni socialni program in sedanjji III. slovenski katoliški shod ima to vzvišeno nalogo, da potom vsestranske organizacije združi vse stanovne našega naroda v jedno veliko celoto. Zares, katoliški shodi so nas vzbudili, nas zedinili in navdušili, da se pobrigamo za časno in večno srečo, za duševni in telesni blagor našega tako dobrega slovenskega ljudstva.

Hvala Bogu, katoliški Slovenci kljub vsem oviram krepko napredujemo. Ako še doslej nismo nastopali vedno kot edina celota, je bilo tega krivo pomanjkanje dobro izvršene notranje in zunanje organizacije. To pa hoče izvršiti pričujoči katoliški shod.

Pred svetom in pred drugimi narodi je vpliven le politično zrel, politično organizovan narod. Le velike politične stranke dosega trajne uspehe. In tako veliko vseslovensko katoliško politično stranko si moramo po III. slovenskem katoliškem shodu ustvariti katoliški

Slovenci. Majhni smo po številu, majhni po ozemlju, a močni bomo, če nas bo vse edinila ena velika stranka obsegajoča vse slovenske sloje in vse slovenske pokrajine ter osnovana na najširši demokratični podlagi.

Vsak sodniški okraj na Slovenskem mora imeti svoje katoliško politično društvo. Mnogo jih že imamo, pa mnogo še jih bo treba sedaj ustanoviti. Najodličnejši može po naših občinah morajo biti združeni v okrajnih političnih društvih. In ta društva morajo pridno prirejati shode, da bodo udje poučeni o vseh perečih vprašanjih. Strankarska organizacija v vsaki slovenski pokrajini mora imeti svoj izvrševalni odbor, v katerem morajo biti zastopani vsi stanovci. Ta odbor v pokrajinskih zadevah postopa samostojno. V Ljubljani, v našem priznanem središču, pa deluj osrednji odbor, katerega sestavijo odposlanci pokrajinskih odborov. Ta naj skliče v posvet svoje člane, kadarkoli bo treba odločevati o rečeh, važnih za celokupni slovenski narod.

Po tako urejeni politični organizaciji bo mogoče v najkrajšem času razširiti naša vodilna načela v vse sloje našega ljudstva. Naše tirjatve v vsakem oziru, zlasti svoboda katoliške cerkve, krščanski zakon in krščanska šola, naše politične, kulturne in gospodarske zahteve bo tako poznal tudi najpriprostejši mož. In kadarkoli nam bodo skušali ali država ali sovražniki škodovati v tem ali onem pogledu, bo vsikdar se lahko takoj oglasil celi slovenski narod združen v eni veliki katoliški politični stranki. Ob taki naši mogočni organizaciji bodo rešpekt dobili pred nami naši so-

sedje, naši sovražniki, ki nas sedaj tolikrat bagatelizirajo, bodo sčasoma gotovo zmagovito prodirale naše v vsakem pogledu opravičene tirjatve. Naš politični vpliv bo rasel, naš narod se bo osamosvojil in naš obstanek bo zagotovljen. Taka politična organizacija nam je uprav sedaj potrebna, ko je pred durmi izvršitev volilne reforme, ko bomo morali na vseh krajih paziti in skrbeti, da pošljemo v državni zbor le može katoliškega prepričanja.

Močna, vplivna pa je politična organizacija, ako sloni na vsestransko razviti stanovski organizaciji. Kmetje morajo biti združeni v kmetijskih združenjih, delavci v strokovnih društvih, denarne sile narodne morajo biti združene v cvetočih denarnih zavodih. In vsaka teh organizacij mora imeti svojo centralo, svojo zvezo. Te že imamo v »Zadružnik« in »Gospodarski zvezi«, imamo »Slovensko, krščansko-socialno zvezo«, ki združuje do sedaj naša izobraževalna in delavska društva, ki dajejo našemu narodu potrebno omiko in znanje v različnih vprašanjih. V društvih organizirani morajo biti naši katoliški učitelji, naši duhovniki in drugi inteligentni stanovci. Najbolje organizirana je do sedaj gotovo Kranjska, po III. slovenskem katoliškem shodu bo pa treba zlasti v obmejnih slovenskih pokrajinah popolniti dosedanje pomanjkljivo organizacijo.

Posebno imenitna se mi dozdeva za razvoj organizacije, organizacija, ki jo predstavlja »Slovenska, krščansko-socialna zveza«. Ona po svojih društvih vzbuja v narodu ljubezen do cerkve, ljubezen do materinega jezika, lju-

bezen do zemlje očetov. Sedaj, ko se bode ustanovila za vsako škofijo posebej »Zveza«, vse pa bodo spojene z ljubljansko centralno »Zvezo«, bo omogočen izobraževalnemu delu naših društev najlepši napredek. V teh društvih se podaja našim ljudem sedaj začetni pouk o katoliški in narodni zavesti, o katoliškem in narodnem delu, tu se vzbujata smisel za resno gospodarsko delo. Narodni in socialni pomen »Slovenske, krščansko-socialne zveze« je velik, in še bo večji, ko dosežemo, da bo sleherni župnija imela svoje izobraževalno društvo.

Res nekaj epohalnega je v katoliški svetovni organizaciji »ljudsko društvo za katoliško Nemčijo«, ki že šteje nad pol milijona udov in je na Nemškem pripravilo tla vsem drugim organizacijam. Ogromnemu delu, ki ga izvršuje med katol. Nemci in velikanskim uspehom se moramo res čuditi. In da ima na Nemškem katoliški centrum prvo besedo v državi, je največ doseglo ljudsko društvo s svojimi podružnicami, shodi, z deželnimi in okrajnimi socialnimi kurzi in konferencami. Ni čuda, da je sedanji slavno vladajoči papež Pij X. priporočil »ljudsko društvo na Nemškem« v posnemanje Italijanom in Francozom. Oglejmo se vanje tudi mi Slovenci. Naše slovensko ljudsko društvo bodi »Slovenska, krščansko-socialna zveza« in v Ljubljani si moramo sčasoma osnovati podobno centralo, kot jo ima Nemško ljudsko društvo v München-Gladbachu, ki je v socialnem in apologetičnem oziru najboljša pomočnica časopisju, voditeljem in društvom na Nemškem.

Naš ideal je torej velika katoliška politična stranka za celo Slovenijo. Če mi to dosežemo, bo res z zlatimi črkami zabeležen III. slovenski katoliški shod v politični zgodovini našega naroda. Pa česa nam je treba v izvršitev načrtane organizacije? S katerimi pripomočki bomo to laglje in gotovo dosegli?

Pred vsem mora biti pripravljani odbor za IV. katoliški shod obenem izvrševalni odbor za sklepe III. slovenskega katoliškega shoda. Kar smo v sveti navdušenosti v teh dneh skupnega posvetovanja sklenili, se mora tudi izvršiti. Za to skrbi stalni izvrševalni odbor. Naša najnovejša zgodovina nam poroča, da smo Slovenci storili že silno veliko dobrih sklepov, ki jih potem nismo izvršili.

Sedaj nastopi doba dela in agitacije. Predragi! Tega dela se morajo vsi slovenski stannovi udeleževati, zlasti pa naši inteligentni stannovi. Vsak naj po svoji moči vložiti vsaj kamenček v stavbo naše katoliške politične organizacije. Vsakdo se naj udeležuje drobnega dela. In treba bo agitacije. Agitacija, delo od moža do moža, od hiše do hiše, to je tista čudovita moč, v kateri počivajo uspehi posameznih strank. Bodimo vsi neumorni delavci, bodimo neustrašeni agitatorji, saj delamo, saj agitiramo za časni in večni blagor slovenskega ljudstva.

Treba nam je več odločnosti, kot do sedaj. Proč s strahom pred svetom, pred liberalizmom, proč z ozirni na osebe nasprotne. Očitno,

brezobzirno nastopajo nasprotniki. Pokažimo tudi mi, kdo da smo: sinovi in hčere katoliškega slovenskega naroda, vdani z vsem srcem sveti katoliški cerkvi, zvesti svoji širni domovini in presvitemu cesarju, pravi, resnični katoliški patrijotje. Sveta je stvar, za katero se vojskujemo, zato bodimo pa tudi vztrajni. Naše vztrajno bogo- in domoljubno delo bo venčal zaželjeni uspeh.

Pri našem težavnem delu v boju z nasprotnikom ljubimo osebe, a zmoto sovražimo, pobijajmo, Skrbimo za toliko potrebno katoliško edinost. Morebitna nesporazumljenja poravnajmo v medsebojni krščanski ljubezni. Skažimo se posnemovalce našega božjega Vzornika, Jezusa Kristusa.

Ako hočemo dati življenje našim sklepom, moramo skrbeti tudi za bodočnost z vzgojo katoliškega naraščaja med kmečko, delavsko in akademično mladino. Kako veselo je gledati naše navdušene katoliške akademike, naše srčne, olikane, priproste mladeniče! Vso skrb moramo zato porabiti, da bo število katoliških vseučiliščnikov vedno bolj rastlo po vseh slovenskih pokrajinah, zlasti še izvenkranjskih. Mladinskemu gibanju med kmečko mladino moramo posvetiti vso pozornost, da bo res razširjeno po celi naši domovini. Posnemajmo tozadevno vzorno delovanje nemških katoličanov posebno v obmejnih deželah! Tako dobimo v bližnji bodočnosti zadostno število sodelavcev.

Mnogoštevilni zborovalci! Velekrasen je načrt naše organizacije, ki smo si ga začrtali za bodočnost. V politiki je naš ideal od 1848 l. sem združena Slovenija. Z izvršitvijo tega našega organizacijskega načrta jo saj deloma, idealno dosežemo, dokler nam je ne da popolna federativna preosnovitev naše Avstrije. Ko bomo združeni v eni veliki politični stranki, nas ne bodo več razdvajale pokrajinske meje, ne nas motile v delu. Vsi bomo eno. Daj, nam Bog prej ko slej dočakati to srečno dobo.

Slovincem se nam ni več bati za obstanek. Vsedobri Bog nam je poleg neštetihih dobrot dal najvzornejših nadpastirjev, nam je dal v pravem času požrtvovalnih voditeljev; storilo se je pri nas že veliko za katoliški napredek, da nadkriljujemo marsikateri večji narod. Vse to nam naj iznova vlije poguma, pogled na dosedanje uspehe naj vsepovsod na zgoraj in na zdolaj dvigne in pomnoži našo delavnost, da se bo prerodila, da bo napredovala, da se bo razcvetela v vsakem oziru naša mila domovina, naša katoliška Slovenija!



## Izobrazbi.

### O Judih.

#### I.

Gotovo ga ni »Domoljubovega« bravca, ki bi ne bil še ničesar slišal o Judih. Na semnje pride poleg drugih prodajalcev tudi mož z zakrivljenim nosom, ki prodaja kos blaga za

10 goldinarjev. Kmet pa reče: »Mož, Vi ste Jud, ne dam več kakor 4 goldinarje« — blago je kupljeno, a vendar še predrago. Doma se mu raztrga v nekaj tednih, in ljudje pravijo: To je bila »judovina«. Drugi je slišal ali bral o najbogatejšem človeku na svetu, to je judovski baron Rothschild, čegar rodovina ima dandanes nad 10.000 milijonov proženja. Pogostoma se sliši o judovskem časopisju, ki dela proti cerkvi, izpodkopuje pravost in državo. Tako je Jud znan dovolj, spominjam se primere svojega očeta, ki je rekel, ako kdo izmed otrok ni hotel jesti kakor jedi: »Ko bi bil ti lačen, bi to jedel, kakor bi Jude v peklo metal.«

Kdo so torej Judje? Evo, kratko njih zgodovino! Potomci Noetovega sinu Sema so zato jih imenujemo tudi Semite in nje, ki se bore proti njihovemu vplivu antisemite (protisemite). Pod očakom Jakobom so stanovali v Mezopotamiji, kjer so prodali bratje Jožefa egiptovskim trgovcem. Jožef je dosegel na dvoru egiptovskih kraljev, faraoni imenovanih, velike časti in je poklical za seboj svoje brate. Pod Mojzevim in Jozvetovim vodstvom so se izselili iz Egipta, kjer so se silno razmnožili in so jih radi tega faraoni stiskali, ter so odšli v Palestino v predni Aziji, kjer so stanovali ob času Kristusovega življenja. Bili so večinoma samostojni, nekaj let pred Kristusovim rojstvom pa so prišli pod Rimljane. Zoper te so se 36 let po Kristusovi smrti (l. 69) odločno uprli Rimljani in prišli nad uporne Jude, opustošili deželo in razdeljali mesto Jeruzalem in Salomonov tempel, njih versko središče, kakor je to napovedal Kristus, da »kamen ni ostal na kamenu«. Nad milijon Judov je padlo v tem uporu pod mečem in od lakote, okrog 100.000 jih je bilo prodanih v sužnjost, kakor pripovedujejo, po 30 za en srebrnik. Tako so se Judje razkropili po celem svetu, ker so pa še vedno upali na svojega odrešenika, se niso hoteli poprijeti poljedelstva, ampak so bili trgovci, da bi vslučajui, da vstane v Palestini njih odrešenik in jim ustanovi novo kraljestvo, lahko pobrali hitro vse svoje in odšli v Palestino. A odrešenika ni hotelo biti, čakalo ga sicer še dandanes; a četudi pa jim svetnega kraljestva ni ustanovil nikdo, so postali vendar vladarji celega sveta s svojim denarjem. Poglejmo sedaj naprej, kakšno je

#### Judovsko verstvo.

Marsikdo bi mislil, da se judovska vero loči od krščanske samo v tem, da ne priznavajo Kristusa in torej ne novega zakona, svetopisemske knjige starega zakona (starega testamenta) bi nam pa bile z Judi skupne. A temu ni povsem tako. Judje pravijo namreč, da je Bog, ko je dal Mojzezu deset zapovedi na Sinaju, povedal še nebroj dostavkov, ki te zapovedi razlagajo. Ti dostavki so se obrinili po ustnem izročilu farizejev; ko pa je bilo judovsko ljudstvo razkropljeno po vsem svetu, je vse to ustno izročilo farizejev zbrali v 5. stoletju po Kr. Jud Jehuda Hakedoš in ta zbirka se imenuje Mišna. Pojasnilo k temu delu se imenuje Gemara, in obe knjigi tvorita skupaj talmud, ki je Judom nekako tako kakor nam sv. pismo. Nauki, ki se v ti knjigi učijo, so takl, da bi jih morala država prepovedati. Kristjani se imenujejo notri živina, njih blago je blago brez gospodarja, in kdor prei pride, ima nanj pravico. Prisege, ki jo je dal Jud kristijanu, ni treba držati. Morebiti je komu znano, da je cerkev prepovedala posojati denar na obresti. (Ta prepoved se dandanes seveda ne more vzdrževati, ker sicer ne moremo tekmovati z nebroj ljudmi, ki gospodarijo z obrestmi). Judu pa je prepovedano, posojati kristijanu denar brez obrestí. (Primerjaj »židovsko pravoslovje« po tal-

andu» pri Gabrščku v Gorici za 20 vin.); vsem primerjaj J. Seidl, »Der Jude des 19. Jahrhunderts«; iz te knjige imam večino podatkov.)

Kako pa je moglo to kristjanom ostati tako dolgo neznano? Zato, ker so Judje talmužno silno skrivali. Talmud je spisan v težko razumljivi aramejskimi. L. 1660 ga je izdal v nemškem prevodu prvič v vseučiliški profesor Eisenmenger po 20letnem trudu. Judje so mu ponudili 10.000 dolarjev, ako knjigo prepusti njim in je ne bo razprodajal. Eisenmenger denarja ni hotel sprejeti, na kar so premeteni Židje dosegli pri cesarskih svetovladcih na Dunaju, da je bila knjiga prepovedana. Pruski kralj Friderik I. je dal prevod leta 1700 še enkrat pregledati po najboljših jezikoslovcih, ki so vsi potrdili, da je prestava natančna. Tudi Judje sami so morali to priznati, na kar se je delo natisnilo.

A knjiga se ni razširila, bila je preučeno pisana in predraga. Hujše je zadel Jude profesor v Pragi dr. Rohling. Ta ni spisal učene knjige, ampak priprosto delo »Der Talmud« l. 1873. Tu je navedel nekaj stavkov iz talmuda. Judje so mu pretili v pismlji z umom, v časnikih so pa vpili, da je to delo samo polufantazija, da so stavki iz talmuda napačno prevajeni ali pa izmišljeni. Kaj je storil dr. Rohling? 3000 mark je razpisal nagrado tistemu, ki bi dokazal, da je le en stavek napačno prevajen. In teh 3000 mark se še ni polastil nikdo. A avstrijska vlada je, pod vplivom Judov knjigo zopet prepovedala, in še leta 1890 je bilo dovoljeno knjigo zopet natisniti. Od tedaj se piše tudi o Judih lahko bolj prosto, ker vlada uvideva sama, da ima od Judov le škodo.

Seveda teh stavkov, ki opravičujejo gonilnijo, Judje ne smejo izvrševati javno. Venčar pa je pod vplivom talmuda vsa vzgoja pri Judih, če tudi talmuda marsikak Jud še brani ne zna.

Cesar se pa navzame Jud iz talmuda, to je sovrašтво do kristijanov. Judje so oni, ki zahtevajo najbolj: Križ iz šole. Judje so na čelu vsem glavnim prostozidarskim ložam. Oni zasramujejo krščanstvo in vse njegove naprave najpodlejšje v svojih spisih. Seveda to tudi med Judi taki, ki so popolni brezverci; to so zlasti bogati Judje v mestih. Judje v Palestini so večinoma zelo verni.

Ce obdelavamo judovsko verstvo, moramo povedati še, da Judje odrešenika še vedno pričakujejo. Imajo že določeno rodbino, iz katere bo izšel; a ta rodbina se je vedaj silno razmnožila, tako, da Judje sami ne vedo, iz katere države naj pričakujejo odrešenika. V Avstriji stanuje rodbina priakovanega izveličarja y Sadagori, in vsako leto romajo ob judovskem novem letu Judje tja in prinašajo darov.

Kristian Jud postane redkokedaj, a še nikdar navadno samo, ker mu to bolje kaže. Dunajčani pravijo dobro Judu, ki se je dal krstiti, »gewasserter Jude« = »z vodo omočen Jud«. Na ta način preslepi Jud kristijane, da pri njem kupujejo in da imajo do njega večje zaupanje.



## Političen pregled.

### DRŽAVNI ZBOR SE KMALU SNIDE.

Počitnice se bližajo h koncu. Ko bodo odšli inili naši dijaki zopet v mesto, takrat se bodo zopet usedli naši poslanci na brzovlake in potekali na Dunaj. Čas je drag! Koliko nujnih stvari čaka zbornico. Vlada je že izvršila na-

črt, po katerem bode zbornica izvršila svoje delo. V prvi seji državnega zbora predloži vlada proračun. Vlada zelo želi, da reši zbornica poleg volilne preosnove tudi predlogo o poddržavljenju Severne železnice. Parlamentarni krogi pa tudi žele, da reši zbornica predlogo glede »Lloyda« in pa »Donavske parobrodne družbe«. Delegacije naj bi zborovale v drugi polovici novembra. Poljski listi poročajo, da upajo na rešitev predloge o poddržavljenju Severne železnice kmalu, ko se snide zbornica.

### ODSEK ZA VOLIVNO PREOSNOVO.

Tudi odsek za volivno preosnovo bo kmalu sklican. Listi poročajo, da bo že 12. septembra imel prvo sejo. Odsek bo delal po sledečem načrtu: Razdelitev volilnih okrajev za Češko in Moravsko, in morebiti tudi o vladni predlogi zakona, ki izpreminja paragrafe temeljnega zakona o državnem zastopstvu. Pričakujejo predlogov med njimi tudi onega o pluralitetnem načinu volitev. A te predloge najbrže odklonijo, ker imajo namen, da otežijo volivno preosnovo. Ministerski predsednik Bek se je razgovarjal 5. t. m. popoldne s predsednikom odseka za volivno preosnovo, poslancem Plojem in s poslancem Grossom.

### ČEŠKO-MAŽARSKO POBRATIMSTVO.

Zbližali so se Čehi in Mažari na gospodarskem polju. Namen je, da pospešujejo češko in mažarsko obrt in bojkotirajo nemško. Mažari nameravajo prodajati svoje surovine Čehom. Nemce zblížanje med Čehi in Mažari grozno boli. Priobčujejo dolgovozne članke, v katerih dajejo duška svoji jezi, da izgublja nemška industrija mažarski trg. Iz češko-mažarskega zblíževanja se je rodila že češko-mažarska industrijska zveza. Pospeševala se bo češka in mažarska trgovina, a nemška bojkotirala.

### POGAJANJA MED AVSTRIJO IN OGRSKO.

so se zopet pričela. Skrupirati hočejo nazaj, kar se je začelo vsled sitnosti nekaterih ogrskih politikov trgati. Koliko praznih potov iz Pešte na Dunaj in iz Dunaja nazaj v Pešto se je že storilo — da škoda za premog, ki so ga porabile lokomotive pri prevažanju ogrskih politikov. Čujemo, da bo šel zopet kmalu naš ministerski predsednik Bek v Pešto nadaljevati pogajanja. Bek odpotuje danes na Semmering, da se posvetuje s finančnim ministrom Koritovskim. Bek poroča kmalu tudi cesarju o zadevi. V soboto se pa odpelje Bek v Budimpešto kjer se prično pogajanja z Vekerlom. Poročal je tudi že Vekerle o položaju. Avstrijska vlada je še vedno voljna, da sklene z Ogrsko nagodbo. Če pa vztraja Ogrska na stališču samostojne države, potem se bo postopalo z Ogrsko kakor s tujo državo.

### DALMATINSKO VOJAŠTVO POMNOŽE.

Že večkrat smo v našem listu poročali, kako pomnožujejo vojaške čete ob naši italijanski meji na Primorskem, Koroškem in na Tirolskem. A zdaj nameravajo pomnožiti tudi vojaštvo v Dalmaciji, kjer je bilo do leta 1878 osemnajst bataljonov. Po okupaciji pa so znižali vojaštvo v Dalmaciji. A zdaj so pričeli že pomnoževati dalmatinske vojaške čete. Posadko v Kotoru so že pomnožili od treh na štiri bataljone. Ob cesarskih vajah se pa najbrže še bolj prepričajo, da v Dalmaciji niso vojaške čete dovolj močne, ako nastane vojska.

### PROTI »SVOBODNI ŠOLI«.

Praški kardinal knez nadškof Skrbenski je izdal proti »Svobodni šoli« pastirsko pismo,

ki naglašja: Nasprotniki groze katoliški cerkvi in veri v Avstriji. Delujejo nato, da odpravijo krščanski nauk iz šol, ki ima sedaj svojo določeno, dasi majhno učno dobo. Pristaši »Svobodne šole« pa nameravajo sploh odpraviti krščanski nauk iz šol, da postane šola brezverska. Pravijo, da hočejo iz šol izključiti le klerikalce. A njihova trditve je zvita, ker kdo se klerikalci v šoli. To so duhovniki, ki počujejo otroke v verskih zadevah. Katoliški stariši morajo nastopiti proti vsakemu napadu v tej smeri, ker pod »Svobodno šolo« se skriva društvo, ki ima namen, da loči šolo od vere. Žalostno je, da so člani »Svobodne šole« tudi osebe, ki bi morale biti temeljni države in družbe. Pravijo, da hočejo vzgojiti nov rod, neodvisen od cerkve. Ta rod bi bil povzržen strastem, bil bi žrtev zapeljivcev. Pomenjal bi razpad cerkve in države. Nadškof kardinal nadalje zapoveduje vernikom, naj ne pristopijo »Svobodni šoli« in ne podpisujejo nobene prošnje društva. Priporoča vernikom končno, naj čitajo le knjige in časopise, ki priporočajo krščansko vzgojo otrok, udeležujejo se le shodov, ki razširjajo krščanski duh in naj volijo le kandidate, ki zastopajo krščanska načela. Otroci naj se pridno pošiljajo v cerkve in naj se jim daje doma lep zgled.

### VELIKI DNEVI V ZAGREBU.

V Zagrebu je bila pretečeno nedeljo slovesno otvorjena hrvaška deželna gospodarska razstava. Za kmetovalce bo razstava zanimiva in poučna od 15. do 19. t. m., ko se razstavi tudi goveja živina, prašiči, konji in perutnina. Kmetijska podružnica v Novem mestu prileta skupen kmetijski izlet. — Obenem z otvoritvijo razstave se je vršil v Zagrebu tudi vseslovanski sokolski shod. Na pojedini se je povdarjala potreba skupnega nastopa Slovanov proti prodirajočemu nemštvu. Vseh gostov je bilo toliko, da jih mnogo ni dobilo prenočišča.

### KATOLIŠKI SHON NA NEMŠKEM-ČEŠKEM.

Šesti katoliški shod v Hebu na Češkem se je izvršil dosti sijajno kljub demonstracijam nemških narodnjakov, ki so prav kot naši liberanci nagajali in se ogrevali na lastnem shodu za svobodno, brezversko šolo. Katoličani so ustanovili krajevno skupino »Katoliškega šolskega društva«. Udeležencev je bilo 4000; v slavnostnem sprevedu pa je bilo zastopanih 65 društev s 27 zastavami in z desetimi godbami. Posebno zanimivo iz govorov je to, da so ostro govorili proti gibanju »proč od Rima«, ki je ob enem gibanje »proč od Avstrije« in proti »svobodni šoli«. Velevažna so bila tudi zborovanja, pri katerih se je govorilo o ženskem vprašanju. Sklenili so ustanoviti »Žensko zvezo za Nemško - Češko«. Neki govornik je naglašal, da je domače ognjišče glavni ženski poklic. Od žene-matere je odvisen blagor mladine in človeštva. Zato je po svojem glavnem poklicu ženska enakovredna moškemu. Vzor krščanske ženske je izvoljenka med ženami Marija; čim bližje Mariji, tembolj izpolnjuje krščanska žena svoj poklic. Krščanska ženska je poklicana, da razširja krščanskega duha, da spoštuje žuljevo delavčev roko in nezakriviljeno revščino, da zaničuje lenobo, da je apostol v rodbini in da v njej vzdržuje vernost.

### POMNOŽENO VOJAŠTVO V BOSNI IN HERCEGOVINI.

V Bosni in Hercegovini nameravajo pomnožiti vojaštvo za 70.000 mož. Deželi razdele v dva poveljništva armadnih zborov s sedežem v Sarajevu in Mostaru. Uradnikom

deželne vlade so že naročili, da se morajo učiti albanščine, da jih lahko porabijo v potrebi za tolmače. Torej Avstrija je vendar enkrat začela malo škiliti na Balkan in to ob času, ko se hodijo bosanski mohamedanci klanjat turškemu sultanu.

### CARINSKI SPOR MED SRBIJO IN AVSTRIJO.

Še ni končan. Pogajanja se vlečejo že cele mesece, pa brez posebnih uspehov. Zадnje kar moramo poročati je to, da na predloge, ki jih je poslala srbska vlada na Dunaj, še ni odgovora. Srbska vlada je priznala glede tarifov vse, a zahteva popolno svobodo pri nabavi topov in streliva. A avstrijska vlada s tem ni zadovoljna in je zato mogoče, da naša in srbska vlada ne skleneta trgovske pogodbe.

### BORIS SARAFOV O POLOŽAJU V MAKEDONIJI.

Načelnik bolgarskega makedonskega odpora Boris Sarafov je izjavil o položaju na Balkanu: V Turčiji in v Makedoniji so anarhistične razmere. Naš namen je bil: Proč s turškim jarmom! Da ga dosežemo, smo organizirali odkrito vstajo z geslom: »Makedonija Makedoncem!« Preskrbeli smo z orožjem prebivalstvo po vseh krajih in ga obvestili o načrtu. Zahtevali smo, da morajo vsi molčati in ne smejo ničesar izdati. Izdajavce smo usmrtili ne glede na narodnost. A izmed 100 oseb jih je ostalo zvestih nad devetdeset. Napadi na železniške vlake v letu 1903, so imeli namen, da spozna Evropa naše vstaje in da uničimo Turčiji sredstva, s katerimi bi dovažala vojaštvo. Železniške družbe so bile vselej obveščene o nameravanih napadih in pozvane, naj prenehajo z osebnim prometom. Zđaj stojimo pred novim dogodki. Nameravamo novo vstajo. Pridružilo se bo vstaji 10 do 15 tisoč oboroženih oseb. Turških skupnih oddelkov ne nameravamo napadati in se hočemo izogniti vsake resne zaveze. Zahtevamo samostojno Makedonijo, bodisi pod danskim, švedskim ali kakim drugim princem.« Torej pričakovati smemo, če naj vrjameo Borisovu, iz Balkana krvavih novic.

### POSTOPANJE NEMCEV PROTI POLJAKOM.

Postopanje Nemcev v šolah na Poznanskiem je nad vse drzno. V nekem kraju je silil učitelj šolsko mladino, moliti očenaš v nemškem jeziku. Par otrok tega ni storilo, češ, da nemškega očenaša ne znao. Zato sta bila za kazen dva dečka neusmiljeno tepena. V Labšinu se je zbralo do 300 starišev in se v tem oziru posvetovalo. Sklep so poslali svojemu nadškofu in pruskemu naučnemu ministru.

### RUSKO VPRAŠANJE.

Zastoj pričakujemo veselih novic iz Rusije. Mi bi radi videli, da bi nam došla iz Rusije poročila, da so nemiri prenehali, da se vojaštvo nič več ne upira, da zarotniki ne mečejo nič več bomb, in sicer to zato, ker je padlo rusko samodržstvo, ker car dal ustavo, ker se je tako dala širšim slojem svoboda — toda zastoj!! Vsak dan nam donaša žalostnejša poročila. Če danes čujemo da je bil ustreljen predsednik okrajnega sodišča tam in tam, in jutri zopet beremo, da je v Grodnem nekdo vrgel med policiste bombo, se nam ne zdi še tako čudno, a žalostno se bere dan za dnem, o velikih delavskih nemirih in o napadih na vojake in na vojaške straže. In zato se nam prav nič čudno ne zdi, če

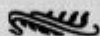
### CAR ŽIVI V VEDNEM STRAHU

pred napadi. Kakor koga zasliši, nosi vedno fino oklepno srajco. Blizu mu ne sme priti

nihče. Izprehaja se vsak dan na travniku, ki je strogo zastražen z vojaki. Na travniku ni ne drevca in ne grmov, tako, da opazijo na daleč vsakega, ki se bliža carju. Trepov je ukazal, da morajo vojaki ustreliti vsakega, ki stopi na travnik med tem, ko se izprehaja car po njem. Prejšnji teden je poslala carica svojo zvesto služkinjo k carju na travnik z važnim poročilom, ker je mislila, da jo puste k carju. A komaj je stopila na travnik, so jo ustrelili vojaki.

### KAJ PRAVI RUSKA VLADA K NEMIROM.

Ruska vlada izjavlja, da uporniško gibanje ne izpremeni končnih vladnih načrtov. Hudodelstva se morajo nemudoma zadržati. Ker ne zadošča v sedanjih razmerah redno sodniško postopanje, so potrebna začasna določila o delovanju sodišč po krajih, kjer je razglašeno vojno in pomnoženo varstveno stanje. Vlada hoče, da nastane nov red po zakonih in pametni svobodi. Glede poljedelskega vprašanja omogočuje vlada krajevnim poljedelskim komisijam, naj takoj izboljšajo položaj kmetom, ki nimajo dovolj zemljišč. Vlada hoče rešiti tudi judovsko vprašanje.



## Listek.

### Kako je dobil stric Komolček ukradeni denar zopet nazaj.

(Morijan.)

Gotovo je zelo lepo in prijetno, če gre kmet s svojo kravico v semenj, jo tam dobro proda in dobi zanjo lepe denarce. Domov grede premisslja po vrsti, kako bi se denar najpametneje obrnil. Streha kaže že gola rebra — dobro bi jo bilo popraviti; v svinjaku še ni prašičkov, in ženi je dolgčas po njih — treba jih bo kupiti; orodja ni pravega pri hiši — nabaviti bi si ga moral. Tako premisslja. Vse bi rad, a denar, ki ga je vrgla kravica, ne zadostuje za vse. — Ni pa prijetno, če kmet pride s sejma domov, položi skupljene denarce na mizo ali kamorsibodi, a zjutraj ko se zbudi, ni nikjer lepih denarcev. To ni prijetno. So namreč na svetu ljudje, ki nimajo niti krav, niti telet, niti denarcev, pač pa imajo prste in te rabijo prav pridno in previdno, dasi jim je to prepovedano po božjih in cesarskih postavah.

Tako se je zgodilo tudi stricu Komolčku. Imel je kravico, jako čedno in dobro kravico. Dolgo je bila že pri hiši, in zelo rad jo je imel, pa dogodilo se je, da mu je zmanjkalo denarja. Peljal je torej svojo kravico v semenj in dobil tamkaj zanjo stoinpetdeset goldinarjev in dal po vrhu za »likof« še za par poličev vina.

Veseli in zadovoljen je bil stric Komolček. Vzel je slovo od svoje sivke, zavil denarce v veliko rdečo ruto in malo ginjen od dobre vinske kapljice ves srečen odšel proti domu.

Doma je pred ženo še enkrat razvil rdečo ruto, še enkrat prešel denar, in žena je z velikim zadovoljstvom pogledala na vsak bankovec, ki se je izmuznil izpod debelih Komolčkovih prstov. Nato je zopet denar zavil, kakor je bil popred zavil, dejal ga na oknovo poličico, postavil nanj kos opeke in poln lepih mislij legel v posteljo.

Oj ti Komolček, zakaj se nisi spomnil, da se denar ne devlje na okno! Oj ti Komolček,

zakaj nisi vedel, da te nekdo pod oknom opazuje, željan tvojega denarja!

Spal je potem Komolček vso dolgo noč trdno in brez skrbi, kakor jazbec v svojem bologu polnem sladke koruze. Ko je pa zjutraj pogledalo skozi okno rajsko sonce in Komolčka nekoliko pošegetalo pod nosom, je vstala in prva njegova pot je bila do oknove policke kamor je bil sinoči položil denar. Toda, groza! Kos opeke je ležal na tleh, šipa je bila ubita, in velika rdeča ruta z vso svojo vsebino je bila izginila v nikdar siti žep nočnega tatara.

Takrat pa stricu Komolčku ni bilo več tako prijetno pri srcu kakor prejšnji večeri. Vdaril se je po glavi in si dal grd primetek — tepec. Milo in hkrati jezno je pogledal skozi okno, potem pa tako čudno zatutil, da je ženska vsa preplašena prihitela izpred pečice s sobo.

»Kaj ti je?«

»Olej, okradena sva!«

»Za Boga!«

In potem se je vsulo kakor toča neštete nelepih besedi in primkov, bodisi zasluženi ali nezasluženi z ženinega jezika na ubogega Komolčka.

»Ali se denar spravlja na okno? Tepec tatu si ga bil postavil prav pred nos. Ne vem kaj bi s teboj, grdoba grda! Tako lahko mišljen! Vse bo šlo, če boš tako delal.«

Komolček se je stiskal v kot kakor je bil se venomer izgovarjal, da je imel doslej svoje sosede za poštenjake, in če se ravno zgodi, da niso vsi taki, Bog jim pomagaj! »Denar se bo pa že dobil nazaj!«

»Glupec, precej zdaj ti ga bodo prinesli. Nevihte ni bilo ne konca ne kraja.«

Kmetje so pridrvili skupaj, pomilovali Komolčka in bili veseli, da tudi oni niso prodali svojih krav. Bilo bi se jim morda enako pripetilo. O tatu pa ni bilo ne duha ne sluha, ker ne pridejo vse ptičice poslušat, če jim šeta tako milo žvižgaš.

Tako je bil denar izginil. Pravišo, da je stric Komolček hodil tiste dni po vasi s povešeno glavo in dolgim obrazom, na hrbtu pa je imel roke prekrižane. Vedno in vedno je govoril o ukradenih denarjih. Pripovedujejo tudi, da je stric Komolček takrat kadil najslabši tobak, kar ga je bilo v vasi dobiti. Čudno, da je sploh kaj kadil.

Naenkrat pa se je obrnilo na bolje, in Komolček je zopet dobil upanje. Po vasi je počul glas: »Medičar, stari čarovnik iz Golobine je tu.« Staro in mlado je vrelo skupaj v Fižolkovo krčmo, kjer bode Medičar razkazoval svoje umetnije, in Komolček je premissljajal: »He, on zna! Prav rad mi bo pričaral denar nazaj in zasačil tatu. Saj mu bom plačal!« Šel je in ni se motil.

Menite, da je bil Medičar res čarovnik? Da, za lahkoverneže, in taki so bili s stricem Komolčkom vred vsi moški in ženski prebivalci tiste vasi. Sicer moramo priznati, da je bil Medičar pretkan in zvit kakor kozji rog, in hitrost, s kakoršno je delal svoje čarovnije, je preslepila tudi najopreznjšega gledalca. Poznali pa so ga v tisti okolici vsi, in tudi on je vse poznal. Hodil je mnogo po svetu — a vedno v svoji domači kmetiški noši — in se tako naučil svojih umetnostij, dobil počasi glas čarovnika in si na lahek način služil denar. Bil pa je tudi dober. Ni zahteval plačila od vseh gledalcev, in tisti, ki so imeli v žepu namestu denarja hlačne gumba, so smeli gledati zastoj in po vrhu so dobili tudi tam še kozarec vina.

»Mene tako nič ne stane«, jih je Medičar večkrat slepil, »naredim ga lahko iz čiste studenčnice kolikor ga hočem, in zato ga kakemu ubogemu pivčku prav rad postavim kozarček pred nos. Naj bo revež vesel!« In kakor je rekel, tako se je zgodilo. Naenkrat se je sre-

penila steklenica polna vode pod njegovim  
arodejnim klobukom v steklenico polno vina,  
kdor ga je pil, ni mogel dovolj prehvaliti  
negove »pristnosti«.

Tudi tisti dan je imel Medičar pri Fižolku  
se polno gledalcev okrog sebe. Med njimi je  
kakor rečeno, tudi stric Komolček. Oh, ta  
Medičar in njegovo čaranje! Kaj takega pa še  
Vzel je v roke dve jajci, in komaj jih je  
bil, že sta skočili iz lupine dve majhni zeleni  
babi, da so ženske od strahu in začudenja  
kupno zakričale. Čarovnik ju je vjel, v rokah  
sta se mu spremenili v dva debela oreha.  
Pri je čarovnik oreha in vsem navzočim po-  
kazal dvoje belih jedrc. Povžil je jederci, a  
knil mu menda nista bogvekako, ker se je  
kaj začel daviti na vse pretege. In glejte  
do! Iz ust so se mu začeli usipati na mizo  
di srebrni tolarji in njihov žvenket se je  
zlegel po sobi.

»Joj, joj! Bog nas varuj! Bežimo!« Tako  
vpilo po sobi vse vprek. »Vrag, hudobec to  
la!« Komaj so se pomirili.

Čarovnik pa je stopil k dvema fantoma,  
snil vsakemu en tolar v roke, češ, naj po-  
čata svojo pijačo. Poklicala sta veselo krč-  
narja Fižolka, a v Fižolkovi roki je denar iz-  
nil in ni ga bilo nikjer. Fanta sta žalostna  
ledala, ljudstvo se jima je smejala na ves  
las. Pa kaj jima je rekel čarovnik: »Pridno  
elajta! Prisluzeni denarji imajo več teka in  
peha, kakor darovani in poleg tega — še  
čararani.«

Vse te in podobne čarovnije je gledal tisti  
čecr stric Komolček z odprtimi očmi in z od-  
prtimi usti, se čudil in večkrat pritajeno sam  
se zamrmral: »Ah, ko bi znal pričarati tudi  
uj ukradeni denar nazaj!«

Kar naenkrat je v sobi nekdo zavpil: »Iz  
pa mi je ukraden denar.« Vsi so se spogle-  
li, ob enem zavpili, in čarovnik jih je ko-  
naj pomiril.

»Najbrž bo denar v razdrapani copati  
are babice«, je rekel čarovnik. Zasmjajali so  
Sli so gledat pod posteljo in ga v resnici  
obili v copati; zato pa tudi smeha ni bilo  
mec.

Takrat se je pa tudi stric Komolček oju-  
šil, stopil pred čarovnika in mu iz dna srca  
zodel nadlogo, ki ga je zadela. Prav lepo  
je prosil, naj mu kakorkoli pomaga doukra-  
nega denarja, ker je revež.

Medičar je skomizgnil z ramami, kakor da  
imel malo upanja, potem pa dejal: »Če je  
iz vasi ali bližnje okolice, denar gotovo  
bite nazaj; če je pa tat tujec, težko, da bi ga  
kdaj videli.«

Sosedje so se spogledali. »V vasi mora  
ti tat, saj ni bilo tujca pri nas morda že dva  
seca«, tako so zatrjevali, a obenem jim je  
scih ležala bojazen, kaj se bode iz vsega  
nilo in sram jih je bilo, da mora ravno njihov  
sed biti tat.

Medičar je pazljivo poslušal njihove  
pazke in precej se mu je zdelo, da mora biti  
med gledalci, saj je bila itak vsa vaš sko-  
ni skupaj. Sel je takoj na delo. Vzel je iz no-  
njega žepa črno škatljico, iz nje pa čudode-  
korenček in ga zavil v kepo voska. Zra-  
je mrmral nerazumljive besede. Zmes je  
potem stricu Komolčku s takim-le naroči-  
ni: »Pomažite s to kepo nekoliko hišne duri  
vsa drevesa svojega vrta. To bode poma-  
lo. Tat mora prinesiti ukradeni denar v treh  
neh nazaj in ga položiti pod največjo hruško,  
je na vrta. Če ga ne prinese, dalje, če ga ne  
prinese v treh dneh, in če ga ne prinese na  
menjeni prostor, zrastle mu bode na hrbtu  
ova velika kakor mernik in sosedje ga bodo  
smehovali venomer: »Kradel je, glejte ga,  
zdaj nosi na hrbtu, pa ne more odložiti!«  
se bo zgodilo tako gotovo, kakor gotovo  
se bo zgodilo tako gotovo, kakor gotovo  
iaz Medičar, kajti že tridesetim takim ti-

čem, ki so imeli predolge kremplje, sem pri-  
čaral grbe na hrbet. — Stric Komolček, le po-  
tolžite se, storite, kakor sem vam ukazal in  
bodite brez skrbi! Tretji dan, a ne prej, pojdite  
gledat, — denar bode tam, kakor pravim. Če  
ga pa ne bo, boste še isti dan spoznali tatu po  
grbi, in denar bode vedeli pri kom iskati.«

Vsi so se čudili in bili in se polagoma za-  
čeli razhajati. Stric Komolček je vzel čudo-  
delni »Kolomon«, si zadovoljno pomel roke in  
odšel domov. Precej drugo jutro je storil, ka-  
kor mu je bilo rečeno. — Pa še nekdo drugi je  
šel domov, sam in zamišljen, in ne tako brez-  
skrben in korajžen kakor stric Komolček, am-  
pak poln skrbi in strahu. To je bil kajzar Kuz-  
mec. On je bil utrl tisti večer šipo, stegnil  
skozi njo svoje dolge prste in odnesel ruto s  
Komolčkovim denarjem.

Zato Kuzmec po noči ni mnogo spal. San-  
nje so ga mučile, grozne sanje o ukradenem  
denarju in prerokovani grbi. Ko se je zjutraj  
zbudil, se je najprej potipal po hrbtu. Zdel se  
mu je že nekoliko otekel, in pošteno ga je za-  
skrbelo in skrbelo ga je ves dan. Drugo jutro,  
glejte čudo, mu je bila že kamižola prekratka,  
in šivi so pokali, če se je količkaj pretegnil.  
Pogledal se je v ogledalo in razločno je videl  
na svojem hrbtu — grbo. Samo še malo maj-  
hna je bila. »Kaj, bo, kaj bo«, je stokal sam  
pred seboj. Med ljudi si ni upal, da ga ne bi  
spoznali, in oči je imel uprte vedno v tla. Kri  
mu je vedno bolj silila v glavo in hrbet, in  
vse žilice po životu so se gibale. Kuzmec je  
bil revež in bi bil tudi ostal, kajti prav go-  
tovo bi bil dobil na hrbet grbo kakor mernik,  
da ni poslušal svoje vesti, ki ga je vedno bolj  
silila: »Nesi nazaj, ni tvoje! Nihče ne bo  
vedel, da si ti ukrall! Če ne neseš, spoznali  
te bodo vsi in te dražili, kakor je rekel Me-  
dičar!«

In res je nesel nazaj. Ves prestrašen se  
je splazil tretjo noč na Komolčkov vrt, priv-  
zdignil pod največjo hruško kamen in dejal  
počenjuto z ukradenim denarjem. Precej je  
bil bolj miren in lažje mu je bilo pri srcu. Kri  
mu ni več vrela po životu, in tudi žilice so se  
umirile. Tako je bil rešen čarovnikove pre-  
rokbe in njegovega prokletstva.

To je bil Komolček drugi dan vesel. Ko  
je zagledal pod kamenom svojo rdečo ruto,  
so se mu razširile prsi, zakipeo mu je srce,  
in na glas je zavriskal: »Jui, ga že zopet  
imamo! Ta Medičar pa zna!« Odslej je ve-  
roval v njegove umetnije bolj, kakor v ne vem  
kaj. Kdor bi mu bil kaj oporekal, bi ga bil  
stric Komolček pošteno ozmerjal in se ž njim  
sprl do smrti.

Medičar je bil res dobro naredil za  
oba: Komolček je prišel do ukradenih de-  
narcev in bil vesel; kajzar Kuzmec je bil pa  
tudi vesel, ker je obdržal svoje prejšnje dobro  
ime in nihče ni vedel, da je bil on izmaknil  
Komolčkov denarje. Stric Komolček je sicer  
tu ali tam malo premišljeval, kdo se je bil  
tako daleč izpozabil, pa na Kuzmeca ni prišel,  
ker sta bila prijatelja.

Pravijo, da se tatvine y tisti vasi dolgo,  
dolgo niso več dogajale. Dandanes pa bi imel  
Medičar povsod jako mnogo opraviti in na  
tisoče grb bi vsako leto ialko pričaral pre-  
drznim tatovom na hrbte.

**Navodila, kako se naj ravnamo v času  
nevihte.** Po nasvetu zdravstvenega učitelja je  
najprikladnejše, da smo v slučaju nevihte v  
sredini sobe. Ako nas nevihta zasači na pro-  
stem, korakajmo enakomerno dalje. Nevar-  
nost poštanje večja, ako se pustimo v tek,  
še bolj pa, ako obstanemo na mestu. Izogibati  
se moramo gričev in stoječih voda. Jako po-  
gostoma se svari vedriti pod drevesi. Posa-  
mično stoječa drevesa so v tem oziru zlasti

nevarna. Sicer pa je nevarnost, da udari stre-  
la v drevesa, odvisna od različnih vrst drevja.  
Najbolj privlačuje strelo hrast. Označimo priv-  
lačnost strele pri bukvi z 1, tedaj moramo  
postaviti za igličasto drevje število 9, za ja-  
vor in lipo 12 in za hrast število 34. To razli-  
čnost povzročuje notranja sestava dreves.  
Ako je mogoče, bodimo najmanj pet do šest  
metrov oddaljeni od najbolj zunanjih vej do-  
tičnega drevesa. Da si zmanjšamo ter se iz-  
nebimo strahu pred nevihto, v to nam služijo  
nekatera občna razmotrivanja. Dasiravno se  
je število strele v zadnjih letih, kakor nam do-  
kazuje statistika, znatno povečalo, vendar  
udari ista v Nemčiji letnih samo 200 do 300  
oseb in med temi jih usmrti 50 do 100 oseb.  
Izmed enega milijona poslopij poškoduje stre-  
la v Nemčiji na leto samo 271 do 404, kakršna  
je baš okolica. Iz tega je razvidno, da le malo-  
koga zadene strela. — Bliskov, ki se označu-  
jejo le z gromom, naj se ne strašimo, ker  
blisk mnogo preje zapazimo, kakor zasllišimo  
gromenje. Pa tudi vsi bliski, katere vidimo,  
niso nevarni. Kajti ker se širi svetloba v se-  
kundi s hitrostjo 304.000 kilometrov, tedaj mo-  
ra tudi blisk v tistem trenutku, ki nas loči od  
njega, ako leti v smeri proti nam. Vsak blisk  
torej, ki ga vidimo, je že dosegel drug cilj.  
Končno smo nekako pomirjeni, ako vemo, v  
kaki razdalji se spuščajo strele. To se lahko  
izračuni na jako enostaven način; kakor zna-  
no, znaša hitrost svetlobe v eni sekundi  
304.000 kilometrov, hitrost glasu znaša pa le  
340 metrov v istem času, moramo torej le šte-  
vilo sekund, katero preteče med časom, ko  
se zabliska in zagrmli s hitrostjo, s katero se  
širi glas, torej s številko 340 pomnožiti in tako  
dobimo v metrih daljavo, iz katere je prišel  
blisk. Še enostavneje dobimo to daljavo, ako  
računamo na vsake tri sekunde, ki so pretekle  
potem, ko smo opazili blisk, približno 1 kilo-  
meter.

**Preiskovalca Južne Amerike rodom Hr-  
vata.** Pod naslovom »Misión científica Cro-  
ata« je zapala Mirka in Stevo Seljana, ki sta  
oba Hrvata in brata, častna naloga, preiskati  
nepoznane kraje, ki leže med rekama Tapajoz  
in Xingu. Svrha ekspedicije je zlasti vpraša-  
nje, je-li mogoče spojiti z zemeljskim potom  
dolino rek Amazona in Rio de la Plata. —  
Spremistvo sestoji iz 14 oboroženih mož in 15  
pravih Indijancev, ki jih bodo vodili. 45 dobro  
natovorjenih volov nosi hrano in ostale živ-  
ljenjske potrebščine. Ekspedicija bo trajala de-  
set do dvanajst mesecev in je zelo važna.  
Gotovo je namreč, da je v teh neznanih krajih  
mного zlato nosečih rek in istotako pod zem-  
ljo več ali manj bogatih rud. Kraji so pokriti  
z pragozdi, koder se skrivajo še tisti stari  
domaćini, ki se niso mogli na noben način se-  
znani s kulturo in so se umikali globlje in  
globlje v notrino pokrajino. Poleg tega pa ima  
ekspedicija mnogo pomena za geografijo in  
etnografijo.

**Uničevanje škodljivih mrčesov na Srb-  
skem.** Učenci ljudskih šol v Srbiji so pokon-  
čali že to leto 21 milijonov metuljev. Ministr-  
stvo za narodno gospodarstvo plača za vsa-  
kih 500 metuljev 0.20 dinarja. S tem je stor-  
jena velika korist za sadno drevje. Tudi na  
Kranjskem in Štajerskem in drugod so letos  
uničili šolski otroci ogromno hroščev in slič-  
ne mrčesi.

**Zavisti vredno mestece je Klingenberg**  
na Majni. Baš zdaj javljajo časopisi, do dobi  
vsak meščan Klingenberg 400 mark od či-  
stega dobička mestne lončarne. Občinskih do-  
klad v Klingenbergu sploh ne poznajo.

# Razgled po domovini.

**Voditelji tolpe**, ki je tučila na III. slovenskega katoliškega shoda dan pred »Mestnim domom« so bili med drugimi — čujte in strmite — znani gostilničar Kolenc, prej bivajoč v Goričanih pri Medvodah in sedaj imajoč gostilno »pri Tigru« v Ljubljani, veleposestnik Jarc iz Medvod in kričavi — sorški učitelj Grmek, ki ne sme nikjer manjkati, kadar je treba nastopiti proti slovenskemu katoliškemu ljudstvu. Radovedni smo, koliko časa bo deželni šolski svet še prizanašal temu človeku, ki je že toliko gorja, prepira in sovraštva zanetil med ljudmi. Treba bo, da naša poslanci nekoliko vest izprašajo merodajnim gospodom v deželnem šolskem svetu, ki so videti gluhi in slepi.

**Ljubljanski župan Ivan Hribar** je v imenu Ljubljane podaril hrvaškemu sokolstvu v Zagrebu srebrni lipov venec. Naj bi slovenski Sokoli posnemali hrvaške in češke brate Sokole tudi v tem, da se ne bodo vmešavali v politiko ter razbijali naše shode, kakor so to storili jeseniški Sokoli in kakor delajo ljubljanski Sokoli, ki so najzvestejši privrženci propadle Tavčarjeve stranke.

**Pevsko društvo »Ljubljana«** je priredilo izlet 8. t. m. v Zagreb, kjer je priredilo v zvezi s hrvaškimi pevskega društva lepo veselico na korist istrske Ciril-Methodove družbe.

**Postojnsko jamo** je obiskala nadvojvodinja Marija Terezija s svojimi otroci. Meseca avgusta je obiskalo jamo 6202 oseb.

**Surovost socialnih demokratov.** Pri raznih prilikah so pokazali socialni demokratje, da so jako surovi zlasti proti tistem, ki ne gredo slepo za njimi. Njihovo surovost so občutili nedavno krščanski delavci in delavke iz Vevč. Obmetavali so rdeči sodrugi naše ljudi z kozarci, vrčki, kamenji in par delavk so ranili do krvi. Kaj bi šele bilo, ako bi ti ljudje dobili večjo oblast in zmagali v posameznih zastopih! Toda ne mislimo, da so socialisti samo pri nas tako surovi, tudi drugod se odlikujejo po tej »čednosti«. Nedavno je sodišče v Pilznu na Češkem obsodilo šest socialnih demokratov radi nečuvnega in krutega postopanja z nekim delavcem, ki ni bil njihovega mišljenja. Ti hudobneži so delavca zvezali, z gorečimi vžgalicami ga pekli po nogah in drugih delih telesa, celo goreče žveplenke so mu pokladali v nos in mu prizadeli na ta način mnogo nevarnih ran. Vsak pošten človek se mora obrniti od take posurovele stranke.

**V Škofji Loki** bodo ustanovili meščansko godbo.

**Dolenjci na zagrebški razstavi.** Kmetijska podružnica v Novem Mestu priredi prihodnjo nedeljo 16. t. m. skupni obisk Dolenjcev k zagrebški kmetijski razstavi. Upati je povoljne udeležbe.

**Kdo pa so socialni demokratje?** Socialni demokratje so pomagali in priganiči Judov. Zidje si namreč hočejo osvojiti ves svet in pri tem jim gredo na roke sodrugi ali rdeči bratci. Radi tistih grošev, katere plačujejo židje voditeljem socialnih demokratov, so ti pripravljeni jim prodati delavstvo in drugo ljudstvo, ki gre za njimi. Socialni demokratje so nekoč napravili spreved po Dunaju. Iz nekega poslopja se prikaže bogata Zidinja, spreved se ustavi, zastava se nagne v pozdrav Zidinj, ki pripne trak nanjo in socialisti gredo ponosno dalje z židovskim trakom. In kateri so pa voditelji socialnih demokratov? V Avstriji Ži ddr. Adler na Dunaju, v Nemčiji Žid Singer, drugi voditelji so Ellenbogen, Ingwer, Khon, Aron itd. sami pristni Židje. Voditelj

slovenskih socialnih demokratov je Ethin Kristan, ki ima ravno toliko vere, kakor Žid Adler. Ubogo delavstvo slovensko v Zagorju, Trbovljah, Idriji in Ljubljani pa zaslepljeno tava za hlapec židovstva, ki ga tako grozno izkorišča.

**Naznanilo o začetku šolskega leta 1906/7 v kn. šk. gimnaziji v zavodu sv. Stanislava.** Vsi učenci naj se zglasijo pri ravnateljstvu tekom dne 17. septembra do 5. ure zvečer. Ponavljalni izpiti se prične dne 17. septembra ob 8. uri zjutraj; sprejemni izpiti za prvi gimnazijski razred pa ob 10. uri.

**Razširjajte in berite katoliške liste.** Na III. slovenskem katoliškem shodu se je priporočalo delati z vsemi silami za razširjanje dobrega časopisja. Sedaj pa na delo! Vsakdo naj stori svojo dolžnost in agitira med znanci in prijatelji za dobre časopise. Ogibajte se pa hiš, kjer leže brezverski liberalni listi, ki so božji sovražniki in tudi vaši.

**Graščino Radelco na Dolenjskem,** last ljubljanske veleposestnika Karola Kavšeka, so kupili trije kmetje za 92.000 kron. Ti trije posestniki so: župan Jožef Pungaršič, Janez Novak in Frančišek Weiss.

**Društvo cerkvenikov** je imelo sestanek ob priliki III. slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani. Udeležilo se ga je lepo število starih in novih članov ter organizistov. Razprava je bila zelo živahna. Razdelile so se potem društvene knjižnice s pravili in nato je sledilo vpisovanje novih članov.

**Ubilo** je v Trzinu predilničnega delavca Lovra Zaplotnika.

**Umrla** je v Ljubljani pretekli teden g. Barbara Kopač, dobrosrčna »Pavškova mama«. Pokojna je rada pomagala dijakom, ko je bila še v boljših razmerah. Naj počiva v miru!

**Več vojaških vlakov** je vozilo pretekli teden vojake od orožnih vaj.

**Blejski župan g. Peternel** je odstopil.

**Roparski umor v Ljubljani.** Med Janeževim hmeljem v bližini novega pokopališča so našli pretekli teden mrtvo žensko s prerezanim vratom. Dognalo se je, da je umorjena 40 let stara dekla Neža Mlakar od Sv. Duha pri Krškem, ki je nazadnje služila pri g. Flegarju, gostilničarju na Zaloški cesti. Morilec je 23 let stari hlapec vinske kleti ge. Jegličeve, po imenu Alojz Župevec iz Trške gore. Morilca so prijeli in je že priznal popolnoma hladnokrvno strašno dejanje. Policija je prišla na sled morilcu po neki ženski, ki je za umorjeno pisala Župevcu pisma. Mlakarjeva je bila v blagoslovljenem stanu že osmi mesec. Župevec se je hotel je znebiti, zato jo je izvalil na polje ter ji z brivsko britvijo dvakrat prerezal vrat. Pripoznal je tudi, da je mrtvi ženski vzel 16 kron. V soboto 1. t. m. ga je iskal nek postrešček v kleti, češ, da ga nekdo čaka. Ponoči v soboto je izvršil ta umor. Še v terek mu je nagajala natakarka, če je govoril z dotično osebo, ki ga je iskala po postreščku, a vzel je v roko kredo, narisal križ, mignil z roko in rekel: »S tisto je pa že vnu«. Nikdo ni slutil, da ima na vesti tak umor, ker se je obnašal popolnoma navadno in se šalil in vedno smejal. Morilca so izročili deželnemu sodišču, a prej so ga fotografirali. Tudi umorjeno, katero so že črvi jedli, so naslikali. Pravijo, da je njen mož v Ameriki, in da ima že dva otroka. Vsa hvala gre policiji, ki je tako naglo zasledila morilca, ki zasluži najstrožjo kazen.

**Belokranjska železnica.** Železniško ministrstvo je dalo gg. ekscelenci grofu Iv. Harrach, dr. Iv. Susteršiču, Franu Sukljeju,

dr. Alojziju Homanu, Iv. Hribarju in Jožetu Lenarčiču za eno leto dovoljenje za tehnične predpriprave železnice od postaje Novo mesto preko Semeča in Gradaca do Metlike z postransko progo od Gradaca do Črnomlja.

**+ Krvavi izgredi ob prihodu dalmatinskih Sokolov na Reko.** Iz Reke poročajo: Dne 4. septembra ob 10. uri zvečer je dospelo 700 dalmatinskih Sokolov iz Zagreba. Policija se je trudila na vso moč, da bi preprečila vsak nered. Prepovedala je razviti zastave. Pred kolodvorom se je zbrala ogromna množina ljudi. Sokoli so hoteli z razvitimi zastavami preko mesta in so klicali: »Živela hrvaška Reka!« Navzoča množica je odgovarjala nato z žvižganjem in metanjem kamenja. Prišlo je do spopada in Sokoli so streljali s samokresi. Na Adamičevem trgu so napadli kavarno »Evropo«. En vojak Jelačićevega polka je vrgel v okno stol. Nato so udrli Sokoli v kavarno in znotraj vse razbili. Isto so storili po drugih lokalih in vpili: »To so hrvaška tla!« Mnogo oseb je ranjenih. Vojski so potisnili Sokole k morju, kjer so se vkrcali. Več Sokolov je aretiranih.

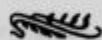
Pri reških izgredih je ranjenih 50–60 in med temi več težko. Italijani so nalašč izzvali spopad. Supilov brat je branil zastavo in zadobil pri tem s sabljo od policajca tri težke udarce.

**— Izpremembe v frančiškanski provinciji.** Premesčeni so: V Ljubljano: P. Evgen Stanet, p. Albert Pirce; na Sv. Goro: p. Adalbert Flere, Oton Kocjan; v Novem Mestu: gvardjan p. Viljem Vindičar, p. Severin Fabiani; v Kamnik: gvardjan p. Matjevč Vidmar, vikarij p. Angel Mlejnik, p. Blaž Farčnik; v Pazin: p. Dominik Nabernik; v Nazaret: gvardjan in župni upravitelj p. Salezij Vodošek; v Brežice: P. Teofil Zajec; na Brezje: p. Adolf Čadež — V Rim se je danes podal č. p. Alkantar Črtanc nadaljevat modroslovne študije.

**+ Preč. g. Ivan Murovec,** župnik-dekan v Čerknem, je imenovan za župnika-dekana v Črničah.

**Boj na vseh straneh.** Hud boj mora bojevati slovensko ljudstvo s sovražniki vere, ki hočejo doseči polagoma to, kar so doslej francoski prostozidarji, namreč: zatreti rdečeve, verouk pognati iz šol, in končno za preti cerkve. Teh satanskih namenov liberalci združeni s socialnimi demokrati tudi več ne prikrivajo. Do sedaj je divjal najhujši boj na Kranjskem, ki se bo pa vsled početja liberalcev gotovo še poostiril, a sedaj preti enak boj tudi na Štajerskem. Liberalci spodnještajerski ustanavljajo namreč novo liberalno stranko, ki bo delovala v istem pogubnem smislu nego kranjska liberalna. Za ustanovitev te stranke se najbolj trudi — znan Spindler iz Celja. Izdajali bodo nov list, pisan v duhu »Narodovem«. Poleg tega lista jim bo šla na roko celjska »Domovina«, pri kateri imajo veliko besedo zagrizeni liberalci notar Bas. Zato je skrajni čas, da se organizirajo tudi naši katoliški somišljeniki po Štajerskem, da imo liberalna organizacija ne prehiti. Vsaka zamuda v tem oziru bi se znala bridko maščevati prej ali slej. S takozvano slogo je zdaj pri kraju. Pokopali so jo liberalci in prav so storili. V boju se bodo šele zbirali pojmi in boja se nam ni treba bati. Ustanovi naj se čimprej tudi na Štajerskem močna ljudska stranka, kakor je bilo sklenjeno v resoluciji III. slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani. Katoliški rodoljubi na delo!

**Odkritosrčna beseda.** Že dolgo ni bil »Slov. Narod« tako odkritosrčen, kakor v eni zadnjih števil. Do sedaj je namreč ta list vedno pisal, da se bojuje liberalci edino proti klerikalizmu, da nimajo nič proti veri i. t. d. Marsikdo izmed njegovih bravcev mu je to verjel. A pretekli teden je pa na ves glas razodel »Narod«, da je njegov boj namenjen katoliški cerkvi. Ta list pravi namreč dobesedno: »Mi vidimo, da se podira čedalje bolj tista skala, o kateri je rečeno, da ji še peklena noč ne bo kos. Skoro dvetisoč let stara naprava ne pade kar čez noč in zato se ne smemo spričo klerikalnemu prizadevanju za gospodstvo med Slovenci tolažiti z zavestjo, da je zmaga rimskega klerikalizma nam nemogoče in — držati roke križem«. To je jasna beseda. Hvala zanjo liberalni gospodi, ki je izpovedala, da ji je »rimski klerikalizem« isto nego katoliška cerkev in, da morajo zoper to v boj z vsemi silami. Sedaj se morajo ziasniti pojmi tudi tistim, ki imajo še količkaj vere v srcu in grede kljub temu z liberalci, naračajo in bero njihove liste. Ti ljudje pomagajo neposredno voditi boj zoper katoliško cerkev in se hudo pregreše. Če še zdaj ne bodo uvideli hoteli, kaj namenajo liberalci, jim ni več pomagati. Pošteno slovensko ljudstvo pa bo šlo edino s svojo duhovščino v boj zoper slovenske liberalce, ki so strupeni sovražniki naše edino zveličavne sv. katoliške cerkve.



## Gorenjske novice.

### Iz kamniškega okraja.

**g Na kamniškem sedlu** je otvorila kamniška podružnica slovenskega planinskega društva koč.

**g Mestna hranilnica** strašansko cvili v »Narodu«. Ali smo mar mi krivi, če je v mestni hranilnici še vedno žlajfar kapo?

**g Društvo »Kamnik«** v Kamniku ima izvrstno urejeno knjižnico. Knjig ima nad 800. Kamničanje, posezajte pridno po tej res edini ljudski knjižnici, ker dobite knjig brezplačno in sicer najboljše knjige. Kakor čujemo, se iste mnogo meščanov res že pridno poslužuje.

**g V Mengšu** je pretečeni teden gorelo in sicer je pogorela Fr. Pečniku hiša in gospodarsko poslopje, takoj drugi dan pa, t. j. dne 30. avgusta, pa so pogorela gospodarska poslopja Janezu Flajšmanu, Vesu in Bokaliču. Ne ve se še, kako je ogenj nastal.

**g V »Narodu«** se nekdo veseli, da so bili obsojeni štirji odborniki mestne hranilnice, ker so se namreč ustavili žlajfarju, na kazen po 100 K. Je morda kdo od sodnije pisatelji dopisa, ker mu je bila obravnava tako znana?

**g V telečji družbi** poje žlajfar Goršiču in Pajničju slavo, samo to mu ni všeč, da je Goršič orglarjev sin.

**g Kdor se hoče prepričati**, kako lepo deluje v Kamniku sanitetni odsek, naj pride pogledat mestno klavnico brez oken in oknic. Posledico čuti tudi ne preveč občutljiv nos. Vendar mora to tako biti in sicer radi družstva za promet s tujci. Sicer pa pride klavnica še na vrsto.

**g Na katoliški shod** se je peljalo iz Kamnika in okolice toliko mož, da ni zadostoval en sam vlak. Poleg navadnega vlaka so morali naročiti še en vlak, kajti udeležencev je bilo nad 600.

**+ Spomenik Jurija barona Vege** bo v nedeljo, dne 16. septembra, v Moravčah slovesno odkrit. Spored: Ob 10. uri dopoldne slovesna sveta maša, ki ji sledi odkritje spomenika s slavnostnim govorom, z godbo slav-

nega 27. pešpolka kralj Leopold II. in s petjem.

**g Iz Doba.** V nedeljo dne 2. septembra je imelo naše izobraževalno društvo svoj izredni občni zbor. Društvo je bilo ustanovljeno dne 11. marca 1906. V šestih mesecih je bilo izposojenih nad 950 knjig; predavanj je bilo 6 in 2 veselici. Društvo si je oskrbelo prav lepe društvene znake in nabralo precejšnjo svoto za društveno zastavo. Skupnih dohodkov je bilo K 976.72, stroškov K 638.13. Članov (moških) je 144. Že zdaj se vidi, s kolikim uspehom je društvo v tem kratkem času delalo za pravo krščansko izobrazbo in omiko, posebno med mladino, ki je društvu najbolj potrebna in, hvala Bogu, zanj tudi vneta. Na občnem zboru je govoril visokolec gosp. Val. Rožič o organizaciji in izobrazbi; govor je bil res poljuden, zraven pa tako lep in navdušen, da je vse poslušalce vnel za krščansko organizacijo in za krščansko društveno življenje. Tako je občni zbor v člankih obnovil prvotno navdušenje in pripomogel, da bo društvo z dosedanjo živahnostjo nadaljevalo svoje tako koristno in potrebno delo.

### Izpod Grintovca.

**g Babičevega fantka** popravek je iste vrednosti, kot je bil Lapajnetov pred letom, ki je hotel s podpisom Hribovškovim sebe oprati. Babičevemu fantku kličemo v spomin samo 15. julij l. 1906, ko je prinesel neki fant s pošte zaboj surovega masla k njemu pred Kernovo gostilno, rekoč: »Zopet je prišlo maslo nazaj.« Ali to zopet ničesar ne pomeni?

**g »Kmečka mlekarna«** v Cerkljah ni dobila nikdar masla nazaj. Seveda bi odbor lahko poslal popravek, ako bi se za »Gorenjca« kaj menil, ko jo je napadel. Toda res, najbolje je, da se za lažnivo bevskanje nihče ne zmeni.

**g 500 K naj bi bil prinesel** Babičev nadebudni sinko namestu popravka! Ali naj vsaj pride po 1000 K! Saj je prepričan o resničnosti vseh svojih neumnosti, ki si jih vtepe v glavlo.

**g Učiteljski tovariš** je razkrinkal »neodvisne hinavce«, ki je pisal, da je sramota za liberalno stranko, ker ni upala pri občinskih volitvah v Šenčurju pod svojim imenom nastopiti. Dala si je ime liberalna stranka v razpadu »neodvisnih kmetov«, v resnici so pa bili pravi liberalci. Kmetije spreglejte Na noge proti hinavskim liberalcem, in naj nastopijo pod katerikoli imenom

### Iz raznih krajev Gorenjske.

— **Posebni romarski vlak na Sveto Goro pri Gorici.** Konferenca duhovnikov radovljiške dekanije na Jesenicah dne 4. t. m. je sklenila, ako se zgleda zadostno število udeležencev, da v nedeljo, 23. septembra priredi za župnije, razun Bohinja, skupni romarski vlak na sveto Goro pri Gorici. Vlak bi odšel v nedeljo popoldan in se v ponedeljek vrnil. — Castiti farni uradi se prosijo, da vernikom 8. t. m. oznanijo romanje, sprejemajo udeležence ter njih število do 13. t. m. prijavijo podpisano. Romanjem se že naprej lahko zagotovi, da bo voznina vsaj za polovico znižana. Nadaljna potreba oznanila se bodo priobčila v »Slovincu« ter se doposlala posanim farnim uradom posebej. — Bohinjska Bela, dne 5. septembra 1906. Matija Mrak, župnik.

**g Iz Ovših** nam poročajo tamošnji župljani hude pritožbe zoper neklo hišo na Brezovci — ime za zdaj zamolčimo. Tam se zbira moški in ženski »cvet« iz vse okolice in dela veliko pohujšanje. Govori se tudi marsikaj o neki drugi ženski osebi, ki mora že, po svojemu poklicu skrbeti za svoj dober glas.

Čast. župni urad v Ovših bi le storil svojo dolžnost, da to pohujšljivo ponočno pijančevanje pristojni oblasti prijavi, če ne, smo primorani, poseči globokeje v to zadevo.

**g Iz Medvodske občine.** Lepega učitelja imamo v Sori. Ne samo, da je napravil tukaj toliko zgaje, je šel celo v Ljubljano razgrajati zoper katoliški shod, ter bil ondi tako rekoč na čelu ljubljanskim paglovcem, ki so kričali in neumnosti uganjali. To je tisti učitelj Grmek, katerega so pri zadnjih občinskih volitvah možje iz Sore, Drage, Gostečega in Pungarta tako slepo ubogali, in volili na njegovo komando. Ali ne spoznajo sedaj, da so šli Grmeku na lim, da je Grmek liberalce skozi in skozi, ki zasluži, da mu vsak zaveden katoličan pokaže vrata, ako pride v hišo agitirat. Z Grmekom so razgrajali zoper katoliški shod tudi znani Kolenc, potem Zlate iz Svetja, in Anžen iz Zg. Senice, toraj skoraj vsi najboljši Brcetovi prijatelji. Lepa družba to!

**g V Hrašah** pri Smedniku je pogorela 6. t. m. hiša in gospodarsko poslopje posestniku Primžu; pihal je močan veter in velika nevarnost je bila za večji del vasi, vnmalo se je že pri sosedih. Zažgali so otroci. Pogorelce se priporoča usmiljenim srcem.

**g Največji romarski shod** pri sv. Joštu nad Kranjem je prihodnjo nedeljo, na praznik žalostne Matere božje. Romarji se lahko udeležijo odpuškov, kolikorkrat obiščejo svete stopnice. Preskrbljeno je za več spovednikov in za sv. mašo tudi ob 9. uri.

— **Slavnost štiridesetletnice Blaž Potočnikov** čitalnice v Sent Vidu nad Ljubljano, ki se vrši dne 16. septembra 1906. Slavnost se vrši pod pokroviteljstvom blagorodnega gospoda državnega in deželnega poslanca Fr. Povše-ta, imovitelja železne krone III. reda itd. s sodelovanjem: a) vojaške veteranske godbe iz Sent Vida, b) tamburaškega kluba Sent Vid, c) čitalnice mešani zbor Sent Vid. Razpored slavnosti: I. V soboto, dne 15. septembra: Ob 4. uri popoldne slovesno vzorenje pri farni cerkvi in streljanje s topiči. Ob 8. uri zvečer zbirališče šentvidskih društev in slavnega občinstva pri Čitalnici, nato mirozvoza godbo na čelu po Sent Vidu. Na »Gričku« se bode zažgal kres in raketi. II. V nedeljo, 16. septembra: Ob 5. uri zjutraj budnica veteranske godbe. Ob 7. uri zjutraj sprejem slavnih društev na kolodvoru Vižmarje, nato odkorakajo vsa društva v dvorano k »Cebavu«, vsa druga slavna društva se sprejema na določenih krajih. Ob 9/9. uri dopoldne odkorakajo vsa društva z zastavami v farno cerkev, kjer je cerkveni govor in slovesna sv. maša. Po slovesni sv. maši polože šentvidske rodoljubkinje na grob ustanovitelju Blaž Potočniku spominski venec s trobojnicu. Nato sprevod po Sent Vidu. Po sprevodu »Slavnostni govor« blagorodnega gospoda državnega in deželnega poslanca Fr. Povše-ta v dvorani. Ob 1. uri popoldne skupni obed v gostilniških prostorih pri »Cebavu«. Pri obedu svira tamburaški klub »Sent Vid«. Obred za osebo 2 kroni. P. n. društva in slavno občinstvo, ki se želi skupnega obeda udeležiti se uljudno naprosi, da se do 10. septembra zgledajo predsedniku Čitalnice g. Andrej Kregarju. III. Popoldne, dne 16. septembra: Pričetek ob 3. uri velike ljudske veselice na prostoru »Vojdovi ledini« g. J. Zormanu. A. Petje čitalniškega mešanega zbora: 1. Zvonikarjeva, Blaž Potočnik; 2. Nazaj v planinski raj, Anton Medved; 3. Studenčku, P. H. Sattner; 4. I. venček narodnih pesmi, priedel J. Rus; 5. Naša zvezda, Anton Medved. B. Godba voj. veteranskega društva v Sent Vidu. C. Tamburaški klub »Sent Vid«. D. Nastop raznih pevskih zborov. Srečolov z bogatimi dobikti. Šaljiva pošta, razni govori, brezzični brzojav, cvetlični sejem, šaljiva licitacija. Ob 5. uri

se spusti v zrak velik zrakoplov. V mraku zažiganje umetalnih ognjev in raznih novih raketov. Splošna prosta zabava. Vstopnina k ljudski veselici 20 vin. za osebo. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. K obilni udeležbi uljudno vabi — odbor Čitalnice.



## Dolenjske novice.

### Iz litijskega okraja.

**d Starodavna božja pot oživiljena.** Pol ure od Litije ob savskem bregu v vasi Breg stoji podružnična cerkev šmartinske fare. V njej se častita že stoletja sv. Kozma in Damijan. Nekdaj je bila tu sloveča in obiskana božja pot sv. bratov Kozma in Damijana. Zadnja leta pa se je ta božja pot popolnoma pozabila. Da bi zopet oživila, je prečastito knezoškofijstvo dovolilo letos shod dne 23. septembra ob 10. Romarji lahko opravijo v farni cerkve sv. zakramente in na bregu svojo pobožnost. Na ta shod opozarjamo domače in tuje.

**d Litija.** Kakor smo po dolgem času poizvedeli da je imel Cobal na svojem shodu pri Lajovicu 10 poslušalcev. Ne moremo pa še izvedeti, o čem je govoril. Gotovo je požiral duhovnike, papeža in cele cerkve. Dober tek!

**d Smartno.** Nesreča. V Cerovici so v torek 4. septembra pasli in kurili pastirji. Pri ognju je bila tudi 4letna deklica Trznarjeva, ki je zašla v ogenj, ko ni bilo pastirjev poleg, in se tako močno ožgala, da je drugi dan v strašnih bolečinah umrla. — Umrl je 4. septembra 76letni, daleč okoli znani gostilničar in posestnik v Zavrstniku Ignacij Planinšek, po domače »Nacek«. Prej je bil tudi občinski odbornik. Naj v miru počiva. — Zadnja suša je mnogo škodovala na polju, zlasti po hribovih. Ze prej je pa toča pobila po Preski, da tudi letos ne bo kaj prida prešati. Lepo pa kažejo vinogradi po Jarbinah, Sv. Večeru in Hribu, zlasti so krasni vinogradi g. župana Hostnika.

**d St. Lambert.** Pri nas vlada silna suša; ne ljudje, ne živina nimajo vode. Deževalo ni tukaj že celi mesec. Druge vode pa ubogi ljudje tako nimajo, kakor krapnico. Kadar Bog dlje časa dežja ne pošlje, pa vse strada vode, da bi se kamen usmilil. Letošnje poletje je bilo že govorjeno, da se bo ubogega kmeta usmilila deželna vlada in dala podporo za napravo vodovoda, pa je spet vse utihnilo. Najbrže torej ne bo z vsem spet nič. Čudno, da smo hribovci tako pozabljeni od višjih oblastij, kadar bi nam bilo treba kaj dati. Kadar imajo pa pri nas kaj tirjati, ej, tačas pa še enega vinarja ne pozabijo.

**d Dva liberalca v laseh.** — ne, v glavi. V Šmartnem je zadnjič liberalni gosilničar Jan uda krajnega šolskega sveta in lesnega trgovca Fr. Koprivnikarja tako udaril po glavi, da mu je prebil kost in so ga morali v Ljubljani operirati. Eden bo zato zaprt, drugi pa bolan in krajni šolski svet bo brez uda nekaj časa. Pri zadnjih volitvah sta bila še — prijatelja, ko se je šlo zoper farje!

**d Zagorje v Savi.** 26. avgusta so se stegli v Kotedrežu in nevarno ranili Pintarjevega in pa Filipa Škrabanija. — Sv. Janeza semen je bil slabo obiskan. Za pomožno učiteljico na topliško šolo pride gdčna Pavla Šusteršič iz Ljubljane.

**d Kum.** Na velikem shodu 24., 25. in 26. avgusta je bilo na Kumu na tisoče ljudstva od vseh strani. Bilo je tudi 10 duhovnikov. Obhajanih je bilo nad 1000 vernikov.

**d Nekaj cvetk z mokraškega shoda v Zagorju dne 26. avgusta.** »Zal, da se je slo-

vensko ljudstvo sploh dalo kedaj krstiti; še bolj, da se pozneje ni pustilo puluteraniti.« — »Nas je na shodu več mož, kakor pa na katoliškem shodu v Ljubljani.« — »Sram bi me bilo biti v nebesih.« — Mi pravimo na to, da naj bo o tem brez skrbi, ako nas vsa znamenja ne motijo, ne bo delal nebesom nikoli te sramote. No, vidite, takih-le se iznebijo rdečkarji na svojih shodih, ubogi delavci jih pa pasejo in redijo. No, Cobalu trda prede. Na sestanku, dne 2. septembra pri Müllerju je precej gorke slišal. Kedaj bo pač uboge delavce-trpine pamet srečala, da bodo take »v-ditelje« čez mejo pognali?!

### Iz raznih krajev Dolenjske.

**d Iz Št. Ruperta:** Dne 29. avgusta popoldne okoli 3. ure je nastal ogenj v vasi Kamnje pri Št. Rupertu in uničil hišo, gospodarsko poslopje posestnika Alojzija Bartolj, kateremu je pred dobrim mesecem tudi pogorel kozolec, tako da je sedaj ob vse, kjer mu je tudi ves pridelek zgorel. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo je takoj hitelo na pomoč, in po velikem naporu se je posrečilo, okoli stoječa poslopja, ki so še užigala, ubraniti ognju in ogenj omejiti na že goreči predmet. Pri gašenju se je ponesrečil gospod Ivan Štrajhar, tukajšnji kaplan, ki se je na revo roko hudo opekkel, tako, da je moral takoj iskati zdravniške pomoči. — Umrli a je gospa Jožefa Zupančič z Rakovnika, žena posestnika, ki je kandidiral za dež. zbor. N. v m. p.! Cebelica je zletela pozno v poletju v Šent Rupertu. Dekleta so tudi tu podobna bučelam, ki nosijo skupaj — kar je dobro. Boljše dati v »Cebelico«, kot vse zapraviti na cukerknih ali špicah. Le naprej!

**d Iz Šmarja pri Ljubljani** se nam piše: Pri nas je pretečeno nedeljo izobraževalno društvo prvokrat priredilo strelsko vajo. Udeležilo se je streljanja 30 oseb, med njimi 15 strelcev. Streljalo se je na 14 korakov. Najboljše jo je pogodil Goršič Anton iz Podgorice, odlikovala sta se pa tudi Perčič Anton iz Paradišča in Javornik Josip iz Šmarja. — Dobitek pa je po žrebanju dobil Franc Ferbežar iz Šmarja, četudi je bolj zraven meril. — Te vrste zabava je udeležence zelo razveselila in z zanimanjem so opazovali nastop vsacega strelca. — Pošiljamo Vam torej, gospod urednik, od nas prvi strelski pozdrav

**d Takega pa še ne na Prapročah,** kot je bilo preteklo nedeljo Marijinega imena. Nekaj posebnega je že ta vas v gregorski župniji, ond namreč so med štirimi gospodarji trije Janezi Riglerji in vsi imoviti možje. Ker na vasi ni bilo nič »božjega«, gojili so že dalj časa, da bi postavili v svoji sredi Nebeški Kraljici Kapelico. Pomenkovali, posvetovali, ugibali in pogajali so se, ker pa vsega tega ni bilo konca in kraja, ojunčili se je pa Matevžev Janez Rigler in je dolgo nameravano delo sam zapolčil in preteklo nedeljo častno izpeljal. Skupina Nebeške Kraljice in angelov se je v župni cerkvi po popoldanskem opravilu blagoslovila. Osem Marijinih hčerč jo je nato dvignilo na svoje rame in jo neslo v družbi šolske mladine, poljanske in gregorske Marijine družbe in obilno vernega ljudstva preneslo na Praproče, kjer je bil blagoslov kapelice, nagovor in pete litanije. Po sv. opravilu je pa pripravil gospodar nekaj nenavadnega za vse udeležence slovesnosti, namreč je v svoji hiši pognril mizo in jih povabil na okrepcilo. Cela prostorna hiša je bila polna, toda, vsega je bilo dovolj, česar potrebuje utrujen človek, le sedežev je primanjkovalo, toliko je bilo ljudstva. Od blizu in daleč so prihitali tudi njegovi otroci in sorodniki, da se udeležijo tega slavlja v domači vasi in v očetovi hiši. Cela hiša je

odmevala veselega, večinoma nabožnega petja, po trije zbori so ob enem prepevali vsak v svojem prostoru. Vmes pa so se vrstili lepi in primerni nagovori v veseli obliki. Mi le želimo, da bi Marija vse podelila Matevževi hiši, kar so ji različni govorniki in govornici navočili. Slovesnosti se je udeležil tudi katoliško-zavedni župan Matevž Oblak.

**n Kako naj se postavljajo znamenja in kapelice?** Prav dostikrat se zgodi, da postavi kdo kako znamenje ali kapelico, da bi povečal čast božjo ali Marijino, pa se mu tako spremeni, da je, kar je napravil, prej Bogu ali Mariji v nečast kot v slavo. Obrne se na kakega mojstra-skazo, bodisi kiparskega ali zidar-skega in ta mu zmaši skupaj tak nestvor, da se duhovnik kar za glavo prime, ko prvič ugleda tako »britko martro« v svoji župniji. Naj nam v tem, kako se postopa ob takih prilikah bo za vzgled naš Janez Rigler. On se je v stvari posvetoval s svojim duhovnikom, ž njim odbral prostor, preskrbel si ličen načrt. Altarček in kipe je naročil ne pri kakem tesaču, ampak pri prvem mojstru v ti stroki v deželi, pri prijaznem umetniku Andreju Rovšku v Ljubljani. Poskrbel je tudi za prihodnost kapelici, da bi bila tudi onda, ko bi morda v nedoglednem času prišla v zanikrne roke, v dostojnem stanu, namenil je sto kron, katere izroči domačemu župniku, ki naj jih naloži kapelici v last in korist in naj čuje nad denariem. Tako se ustanovljajo in postavljajo znamenja in kapelice.

**d Ubogi finfarji!** Nimate samo v Ljubljani usmiljenih Samarijanov, ki se jim v srce smili denar, ki so ga potrošili udeležniki katoliškega shoda, imamo tudi mi usmiljene ljudi. Naši liberalni krčmar, ob železnici je otožnega lica miloval uboge katoliške finfarje. Ko so se pa mimo njegove krčme vozili ljudje v sleparske ameriške cirkuse in na druge prazne priveditve, nismo slišali takega milovanja po finfarjih. To pa vemo, kadar on za preobilno, morda še za celo zmešano pijačo prejema ali »bekslija« kmetiške finfarje, da takrat pa niso ubogi, temveč »blaženi« finfarji.



## Notranjske novice.

### Idrijske novice.

**n Nepričakovano dobro** se je obnesla v Spodnji Idriji slovesnost blagoslovljenja novega gasilnega doma in brizgalne na Mali Smaren. Po cerkvenih obredih, ki jih je izvršil g. dekan idrijski ob obilni asistenci, se je pričela na vrtu g. župana Kende neprisljerna zabava. To je pospeševala idrijska godba, domači gasilci s svojim petjem, ki so vse točke vrljo izvršili in nazadnje še tombola. Čast Idrijčanom za obilno udeležbo! Hvala tudi onim sosednjim gasilnim društvom, ki so pomogla povišati slovesnost. Zlasti pa zahvala g. nadočelju Bajcu za njegov trud!

**n V Spodnji Idriji** bolehajo otroci na oslovskem kašlju.

**n Kozarje.** V nedeljo 2. t. m. na vse zgodaj so 4 liberalčki med temi je eden tak. mu stan veva drugačno kulturo širiti, prišli »krokkanja« siti pod zvonik župne cerkve v Idriji in začeli na vsi moč zvoniti. Ljudje so se prebudili, v strahu, da je požar, ker niso navajeni takega zvonjenja slišati ob 3. zjutraj. Ponočnjaki so se zbaši in jo popihali.

**n Poročil** se je 6. t. m. g. prof. Balt. Bilbier z gdč. Frančiško Goli, hčerjo tukajšnjega veletržca. Čestitamo!

### Iz raznih krajev Notranjske.

**n Vrhnika. Iz Vrda** se nam poroča: V našem oskrbništvu vendar ne more biti vse v



redu, ker na naše dvakratne reklamacije gosp. Karol Jelovšek ne pride na dan z dve leti zastalimi računi podobčine Vrda. Gosp. Karol pravi, da nima nič denarja, mi pa pravimo, da denar mora biti in sicer je meseca junija prejel 576 K za najem od lova. Ta denar bi moral biti na obrestih naložen (glej § 63 obč. reda). Kam je toraj prešla ta svota, da jo nikjer ni? V srednjem veku je dobil tirolski knez Fridel, ker je imel »suh« žep, priimek »Fridel s praznim žepom«; ali si hoče gosp. K. Jelovšek pridobiti priimek »Karol s praznim žepom«. — Končno se obrnemo na našega gosp. župana in ga vprašamo, ali nima on moči, da bi v našem oskrbništvu red napravil? Ali se moramo na deželni odbor obrniti, da bo ta postopal po § 92 obč. reda proti gosp. K. Jelovšku?

**n Sv. Vid nad Cerknico.** 19. avgusta je ujlo pri nas ženitovanje fanta-abstinenta. Kaj takega še ni bilo v fari, da bi ženin na »ohceti« kjer se po navadi obilo pije, ne okusil nobene alkoholne pijače. S tem je pokazal, da resna in krepka volja premaga vse oyre in težave. V novem stanu mu želimo obilo sreče! — V fari je dosedaj pet abstinentov, med temi ena ženska. Zeleti bi bilo, da bi se vzbudilo večje zanimanje za abstinenčno gibanje, osobito med mladino. V treznosti je zdravje, moč in napredek.



## Stajerske novice.

»Mladoslavenec« se imenuje nov liberalni list, ki ga izdajajo štajerski slovenski liberalci. Pisan bode v duhu brezverskem po zgledu »Slovenskega Naroda«. Odkazite listu tisti prostor, katerega zaslužiti, namreč peč.

**Slovenskim županom!** Občina Skomre pri Konjicah je pred kratkim časom sklenila, da bo od c. kr. uradov sprejemala samo v slovenskem jeziku pisane odloke. Ta sklep se je razveljavil od okrajnega glavarstva in dotično pritožbo je namestništvo odbilo. Pritožbo na ministrstvo pa je žalibog občina zamudila; kajti pritožba bi morala imeti uspeh, ali pa bi se morala pozneje vložiti pritožba na c. kr. državno sodišče. Pri tej priliki še enkrat opozarjamo slovenske župane, da »Slovensko društvo« v Mariboru rado brezplačno preskrbi take pritožbe. Toda poslati se mu morajo stvari takoj prvi dan, ne pa še le takrat, kadar je rok za pritožbo že zamujen.

**Obesil se je na Črešnjevcu pri Slovenski Bistrici** dne 3. septembra v skednju Franc Falež, kočar in železniški delavec, 42 let star. Znan je bil kot alkoholik. Pravil je tudi že poprej ljudem, da se bode »kar obesil«, kar je zdaj tudi storil. Vse to dela nesrečni šnops, ki je tudi na Črešnjevcu doma.

**Hudourje.** Od Sv. Lovrenca v Slovenskih goricah se nam piše: Pričakoval sem, da kdo drugi opiše nesrečo, ki nas je zadela dne 17. m. m. ob 4. uri popoldne; ker pa ni, javljam, da smo imeli silen vihar, grozen naliv in hudo točo. Najbolj prizadeti so kraji: Gradišak, Juršinci, Juršinski vrh, Prepošak, Gomila, Vadal, Šlakar, Revenjak Botkovci, Lišnjakovce, Obla čak, Lipovec, Sakušak in Senčak. Grozdje uničeno, jabolka obtočena gnijajo, up na dobro leto proč, kronic ne bo. — Predstavil se nam je »Mladoslavenec«, pa se nam ni nič kaj prikupil; tega naj Ljubljancani le za-se obdržijo, mi ga ne maramo.

**Sromlje.** Letina je pri nas dobra, žito smo v redu brez nevarnosti spravili, koruza kaže izborna, ali še najboljšega obetajo naše plodonosne vinske trte. Grozdje se lepo razvija, ako ne bode nobene nevarnosti, se nam obeta izborna trgatev. Nekaj pa moram obžalovati, da se nahaja v naši fari mnogo »Šta-

jerjancev«. Vzajemno združeni delujmo na to, da se ta list med nami preveč ne razkorači in razvija.

**Premog bode podražila trboveljska družba.** Dobiček bodo seveda potegnili akcionarji, delavcem pa ne bode nikdo povišal plače. Ubogo delavstvo!

**Legar (tifus) v Celju.** Ta nevarna bolezen se je pojavila v našem mestu. Tudi v bolnišnici je razsajala. Obbolele so tri bolniške device in 10 usmiljenih sester, izmed teh je ena že umrla.

**Prošnja šolskih sester — za zasebno dekliško šolo v Celju.** Ker Slovenci mesta Celje in celjske okolice še dosedaj niso dobili javne dekliške šole, primorane so njih deklice obiskovati zasebno brazredno šolo šolskih sester, katero vzdržuje »Katol. podporno društvo v Celju«. Ker pa je šolsko poslopje za sedanje razmere zelo premajhno in se je bilo bati, da bi se vsled pomanjkanja prostora moral nekaterim učenkam odreči obisk imenovane šole, sklenilo je »Katol. podporno društvo« povišati šolsko poslopje za jedno nadstropje. A društvo primanjkuje gmotnih sredstev. Vzdrževanje šole samo stane že mnogo, a sedaj še bo imelo društvo veliko stroškov vsled razširjanja šolskega poslopja. Zato pa se bodo v prihodnjih dneh zglasile šolske sestre pri dobrotnikih šolske mladine, ter jih prosile za majhno podporo. Naj bi našle povsod odprte roke, ker se vsak dar porabi v blagor naše šolske mladine, ki bi bila sicer pri žalostnih šolskih razmerah v Celju izročena potujčevanju. Kdor pa bi rad svojevoljno poslal kak prispevek, naj ga pošlje na blagajnika »Katol. podpornega društva«, č. gosp. Ivana Gorišek, vjkarja v Celju.



## Koroške novice.

**Duhovniške vesti.** Premeščen je č. gosp. Dragasnik iz Trnj kot provizor v Podklošter. Premeščen je na župnijo Galicijo č. g. Vaclav Čeh, dosedaj župnik na Radišah.

**Ljudski shod v Št. Jakobu v Rožu.** Dijaškemu sestanku v soboto je sledil v nedeljo 26. avgusta javen ljudski shod, ki ga ni obiskalo le domače prebivalstvo v prav obilnem številu, ampak tudi jako mnogoštevilno bližnji in daljni sosedni dijaki iz Kranjske, Štajerske in Koroške. Predsednikom zborovanja je bil izvoljen domači g. župnik Ražun; pozdravi zbrano dijaštvo, ki je prišlo od prav daleč proučevati žalostnih koroških razmer in navduševati in izpodbujati domačine k trdnemu in vztrajnemu uporu proti nemškemu nasilju. Besedo za prvega govorniku dr. Oblaku iz Celovca, ki govori o razvoju vseslovenske ideje o zjedinenju Sloveniji — kateri podlaga je materni jezik — od l. 1848 do najnovejšega časa. Z žalostjo mora priznati, da smo izvršitvi te misli v marsikaterem oziru bolj oddaljeni, kot pred petdesetimi leti, ker vlada pri vsaki priliki zatira narodne pojave v šoli in uradu in tudi med nami ni edinosti. Nato poroča g. Ekar o volilni reformi, ki je tako pogubna za slovenstvo na Koroškem vsled krivične razdelitve volilnih okrajev. Na podlagi številko jasno dokaže, da gre Slovincem troje, in ne samo eden in še ta dvomljivi mandat. — Predsednik izobr. društva gozdanjskega, gosp. Schwarz, biča v svojem lepem govoru narodne grehe: da Slovenci kupujejo pri narodnih nasprotnikih, naročajo in čitajo nemške časnike, govorijo ob vsaki priliki v nemškem jeziku, imajo nemške napise itd. in izpodbuja poslušalce, naj se vedno drže gesla »Svoji k svojim«, naj podpirajo posebno

družbo sv. Cirila in Metoda s tem, da kupujejo njene vžigalice, kavo in narodne koleke in naj se vedno in povsod kažejo zavedne Slovence, ki tuje sicer spoštujejo, a si pri tem ne dajo vzeti svoje narodnosti in vere. Prepričevalnim njegovim besedam je sledilo burno in dolgotrajno pritrdjevanje. Po zborovanju so igrala domača dekleta prav dobro igrokaz »Jeza nad petelinom in kes«, domači tamburaši so svirali narodne komade in navdušeno petje je pričalo besnečim nemčurjem, da se je združil zatirani Korošec z mladimi Kranjci in Štajerci v novo vez, ki se bo trdno upirala nemškemu navalu . . .

**Djekše.** Kršč. socialno ljudsko društvo za Sv. Štefan in okolico priredi dne 23. sept. po poludanski službi božji pri nas veliko poučno in zabavno zborovanje. Pridite v velikem številu od blizu in daleč poslušat lepih govorov in ljubih slovenskih pesmi.

**V Celovcu** se je ustrelila z očetovo lovsko puško 22letna Ana Stossier, hčerka mešarja.

**Učinek slovenskega napisa** opazujemo v Velikovcu. Redko kateri dan mine, da bi ne zašel v velikovski »Narodni dom« kak slovenski gost iz sosednih dežel, potujoč skozi Velikovec. Pogostokrat so se slišale poprej pritožbe od tujih gostov, da so iskali »Narodni dom«, toda ga niso našli, ker ni bilo slovenskega napisa. Slovenci, na dan s slovenskimi napisi!



## Primorske novice.

**Velik požar v Križu pri Tomanju.** Pogorelo je posestniku Alojziju Bezek in Alojziju Makarol skoro vse imetje. Škoda je velika. Ubogi ljudje so morali mirno gledati razširjajoči se ogenj, ker ni bilo dobri niti kapljice vode.

**Nemška eskadra na Reki.** Z Reke poročajo, da pride tjakaj sredi oktobra nemška eskadra, ki obiskuje sedaj pristanišča v Sredozemskem morju.

**Novi cerkvi v Trstu.** V kratkem prično tržaški salezijanci graditi svojo cerkev, ki bo 28 m dolga in 13 metrov široka. Baje bo dodelana v enem letu. — Tudi jezuitje se bodo nastanili v Trstu in imajo že kupljen prostor, kjer bodo zgradili samostan in cerkev. Kajpada so tržaški Židje radi tega silno vznemirjeni.

**Štiri osebe utonile.** Pri Kopru se je na morju prevrnil čoln, v katerem je bilo več oseb. Utonili so finančni uradnik De Luki, njegova 13letna nečakinja Matilda in njegov triletni nečak Henrik Smolana iz Gradca ter 18letni mornar Raslin. Nekaj oseb se je rešilo.

**Katoliško delavsko društvo v Mirnu** je že 2. sept. prav slovesno obhajalo svojo desetletnico in ne 9., kakor je bilo pomotoma naznanjeno. Slavlja se je udeležilo izredno mnogo občinstva. Delavskemu društvu želimo vsestranskega razvoja.

**Italijani so napadli v Zadru** nekega hrvaškega vojaka in ga nevarno ranili. Vojak je že umrl. Razburjenje proti Lahom je velikansko.

**Na Reki** so napadli Mažari in Lahji iz Zagreba se vračajoče češke in hrvaške Sokole. Prišlo je do krvavih spopadov. Več oseb je ranjenih, šipe pri kavarnah so pobite ravnotako na poslopju, kjer izhaja hrvaški »Novi List«, ki se je zadnji čas zelo ogreval za Mažare, a ti so mu sedaj plačali.



## Občni zbor „Zadruž. zveze“.

Še noben občen zbor »Zadružne zveze« ni zbral toliko navdušenih zadružnikov in se ni vršil v tako splošno zadovoljnost, kakor letošnji. Kdor je pregledal letošnje zborovavce, je videl v njih neko ponosno samozavest in energično odločnost, ki jih morajo dati samo prestane trde izkušnje in njim sledeči pribojevanji uspehi. Zadnje leto je bila »Zadružna zveza« izpostavljena najhujšim obrekovanjem. Lopovski dopisi v »Narodu« in v nemško-nacionalnih listih so imeli namen, da jo uničijo; zato so pa lopovi skrbeli, da je vsako njihovo obrekovanje prišlo na Dunaj v poljedelsko ministrstvo. Šli so na državno pravdnitvo s svojimi denunciacijami, in to se ni obotavljalo, da uvede kakor proti hudo delcem preiskavo proti možem, ki so brezplačno prevzeli nase veliko in težko nalogo, da vodijo naše zadružništvo. Seveda se je vsa lažljiva zgradba porušila, a tudi to zlo je imelo dobre posledice: Pripomoglo je, da se je resnica odkrila, in nasprotniki zadružništva so danes osramočeni.

Zadnji občni zbor je pokazal, da je »Zadružna zveza« stopila zdaj v novo dobo; priborila si je moč in ugled in stoji danes pred nami kot glavna zastopnica gospodarskih teženj jugoslovanskega naroda v Avstriji. To je pokazala tudi udeležba: Videli smo poleg Štajerca Dalmatinca iz Dubrovnika, poleg kranjskega župnika smo videli pravoslavne Srba. Od Triglava do Balkana — je rekel po pravici predsednik, ko je gledal ta zbor, kakršen se še ni sešel nikoli doslej. In vsi ti moške prejšnjene od ene ideje, utrjeni v istih bojih, vsi polni navdušenja za iste vzore! Gospodarsko zadružno delo je zbudilo talente med ljudstvom, in ljudstvo je poverilo v njihove roke odgovornosti polno nalogo, da gospodarijo z njegovim imetjem v splošno blagor. Kolika je ta naloga, govore najbolj jasno številke. Kajti danes je v »Zadružni zvezi« že skoro do 170 milijonov. Če se to gibanje tako širi drugo leto na občnem zboru zastopanih gotovo že 40 zadrug.

V naslednjem podajamo poročilo rednega občnega zbora.

### Pozdravi. — Nepriistranska sodba o slovenskem zadružništvu.

Predsednik dr. Krek otvori zborovanje in pozdravi deželnega računskega svetnika gospoda Faschingbauerja z Dunaja, ki je v imenu »Splošne zveze avstrijskih zadrug« revidiral »Zadružno zvezo« in prišel osebno poročat o izvršeni reviziji. Dalje pozdravi dr. Krek gospoda ravnatelja Pirca, zastopnika c. kr. kmetijske družbe, želeč, da bi obe družbi plodonosno delovali in tekmovali v tem, da dvigneta gospodarski položaj naše zemlje. Dalje pozdravi vse zastopnike zadrug, zlasti one iz Istre in Dalmacije, predsednika stavbinske družbe »Union«, g. primarija dr. Gregoriča, in ravnatelja kmetijsko-kemičnega preizkuševališča g. dr. Kramerja.

V toplih besedah se spominja predsednik umrlega ravnatelja g. Josipa Jegliča. Pokojni Jeglič je z največjim veseljem gledal, da se razeza »Zveza« preko mej slovenskih dežel in da se priklopljajo tudi hrvaške zadruge. Želel je, gospodarsko združiti slovenski in hrvaški narod. Naša dolžnost je, in s tem se mu najbolj hvaležne izkažemo in delamo v čast njegovemu spominu, da izvršujemo to misel.

Ravnatelj Pirc se zahvali za povabilo na občni zbor »Zadružne zveze«, pozdravi navzoče in želi, da bi zborovanje rodilo mnogo dobrega sadu v povzdigo našega kmetijstva.

Predsednik »Uniona« g. dr. Gregorič pozdravi navzoče v imenu stavbinske družbe

»Union«, želeč jim uspeha, ko zborujejo tukaj v svoji hiši.

V imenu »Splošne zveze« govori g. Faschingbauer:

Že dvakrat sem imel priložnost spoznati delovanje »Zadružne zveze« pri natančni reviziji. Dve stvari je tu opazil, ki zaslužita, da se posebno povdarjata: 1. Se izredno razširja tukaj zadružno delovanje ter se razvija v vsakem oziru, ne le po številu, ampak tudi po delokrogu. 2. S tako vneto navdušenostjo se dela med Slovenci na zadružnem polju, kakor se redko najde drugod v taki sili. Na zgledih zunaj na deželi sem sam videl, s kako požrtovalnostjo se dela, tako da vam moram k temu le čestitati in jo moram občudovati. Pomnoženo delo pa nalaga tudi vedno večjo odgovornost, in gospodje, ki so prevzeli vodstvo »Zveze«, nimajo lahkega dela. Po pravici vidijo svojo dolžnost v tem, da ne podpirajo le ustanovitve zadrug, ampak da tam, kjer prevelika vnaema privede do neprevidnosti, tudi zavirajo in popravljajo, da dosežejo mirni in zdravi razvoj. Delovanje načelstva zasluži vso hvalo, ravnotako izbornu uradništvu. V imenu »Splošne zveze« obljubljuje govornik, da bo podpirala »Zadružno zvezo« ter ji želi krepkega razvoja in prospeha.

### Poročilo načelstva.

Predsednik omenja, da je preteklo leto težkega dela. Začeli so »Zvezo« trgati po časopisih ter ji očitajo nepravilno poslovanje in še hujše stvari. Pri tem je načelstvo ohranilo mirno kri. Pokazalo se je tekom časa, da so vsa predbacivanja bila krivična. Dalje se je očitalo, da je »Zveza« političnega značaja. A mi se pri delovanju »Zadružne zveze« skrbno izogibljemo vsega, kar bi ji moglo dati politični značaj. Če so v načelstvu osebe, ki tudi politično delujejo, je krivo temu to, da sedaj ni drugih, ki bi stopili na njih mesto. Ko pridemo tako daleč, da si bomo mogli delo deliti, bomo z veseljem odstopili in bodo delali eni za politiko, drugi za književnost, tretji za gospodarstvo. Uradništvo ima najstrožji nalog, da se omeji le na svoje poslovanje; glede osebnega mišljenja pa seveda vsakemu pusti svobodo. Dobro delo stori, kdor pomaga izpodbiti predsodek, da je »Zadružna zveza« politična.

### Pregled zadružnega delovanja.

Uradni ravnatelj gospod Rožman poroča nato o podrobnostih. Leta 1905 je »Zadružna zveza« revidirala 170 zadrug, kar je vzele 363 dni. Danes je v »Zadružni zvezi« 321 zadrug, in sicer 158 rajtajznovk (na Kranjskem 100, na Štajerskem 12, na Koroškem 2, na Goriškem 2, v Istri 27, v Trstu in okolici 3, v Dalmaciji 12) in 16 drugih posojilnic, 46 konsumnih društev, ki tudi prodajajo pridelke, 15 strogo kmetijskih društev, 24 samo konsumnih društev, 40 mlekar, 6 vinorejskih zadrug in nekaj drugih zadrug, n. pr. zeljarske, sadjarske, živinorejske, ena tiskarska, dve stavbinski, železnobrtina, mizarska sodarska, sodavična, črevljarsko - sirovska, mlinarska, oljarska, klesarska zadruga.

Te zadruge se razdele po deželah tako, da jih ima Kranjska 189, Istra 65, Štajerska 30, Dalmacija 20, Goriška 9, Trst z okolico 5, Koroška 3.

Naloga »Zadružne zveze« je skupno varstvo interesov. Lansko leto je »Zadružna zveza« rešila čez 10.000 spisov najrazličnejše vsebine, zlasti je zastopala zadruge pri oblastih in čisto tudi proti oblastim, zlasti finančnim. Dosegla je, da se odslej neposredne pristojbine plačujejo enkrat na leto po zvezi, kar je velika olajšava, dalje, da se rentni davek plačuje enkrat na leto koncem julija.

Sodišča so delala zadrugam težave pri registraciji. »Zadružna zveza« je vložila pet rekurzov in je s štirimi prodrila, gotovo dober uspeh. Nekateri razsodbe, ki jih je povzročila »Zadružna zveza«, so velike važnosti, n. pr. da se sme drugi občni zbor vršiti čez pol ure, ako je bil prvi nesklepčen, da smejo imeti zadruge tudi majhne deleže, dalje deleže več vrst, da se morejo tudi revnejši udeležiti zadružništva.

Jako važen posel »Zadružne zveze« je

### Denarna izmenjava in promet zadrug.

Promet pri »Zvezi« je znašal 32 milijonov kron. Zadruge pri »Zvezi« nalagajo svoje odvisne novce in dobivajo kredit. Zadružna zveza je takoj vsako vlogo zaobrestovala in vsako izplačilo takoj izvršila brez odpovednega roka, od dne do dne. Dnevnik izkazuje čez 9000 postavk.

Zanimive so številke, ki govore o delovanju posameznih zadrug.

**Posojilnice** so imele leta 1905 članov 48.703 z 1.608.541 K deleži. Vloge so znašale 42.252.557 K 9 v, posojila 32.693.521 K 70 v, skupni promet 118.390.835 K 43 v, čisti dobiček 293.635 K 63 v, rezervni zaklad 1.011.689 K 59 v, s čimer je rezervni zaklad že prekoračil tri četrtine vplačanih deležev.

**Konsumna društva** so štela 12.084 članov, deleži so znašali 180.421 K 34 v. Izdatki 6.907.156 K 23 v, prejemi 6.948.069 K 19 v; čisti dobiček 58.566 K 37 v, rezervni zakladi 158.430 K 76 v. Ker se toliko govori o »groznih izgubah« pri konsumnih društvih, bodi omenjeno, da so imela tri konsumna društva skupaj izgube 2943 K 52 v. Kaj je to proti dobičku?

**Mlekarne** so imele 3196 članov z 23.132 K 57 v deležev. Izdatki 454.235 K 89 v, prejemi 557.744 K 12 v, skupni promet 1.495.053 K 15 v. Čisti dobiček 13.634 K 35 v, izguba 1865 K 54 h, rezervni zakladi 39.175 K 6 v.

**Produktivne zadruge** (zeljarske, sadjarske itd.) so imele 694 članov, deležev 66.542 K 96 v. Prejemi 173.393 K 93 v, izdatki 144.783 K 43 v, skupni promet 1.122.281 K 27 v, čisti dobiček 10.291 K 35 v, rezervni zakladi 19.946 K 70 v.

**Obrtne zadruge** so štela 532 članov, deležev 92.621 K 15 v. Izdatki 556.222 K 6, prejemi 550.826 K 88 v, skupni promet 2.557.555 K 53 v. Čisti dobiček 5534 K 17 v, izguba 2518 K, rezervni zakladi 17.630 K 14 v.

**Vse zadruge »Zadružne zveze«** skupaj so združevale l. 1905 že 65.209 članov z 2.098.162 K 56 v deležev. Skupni promet je znašal 169.513.845 K 11 v, čisti dobiček 381.649 K 56 v, vse izgube približno 10.000 kron. Rezervnega zaklada imajo članice »Zadružne zveze« 1.246.872 K 25 v.

Te številke — sklene gospod uradni ravnatelj Rožman — morajo imponirati nam, pa tudi nasprotnikom, ker v njih je najlepši dokaz za koristi zadružnega gibanja.

Z živahnim odobravanjem je bilo sprejeto to poročilo.

### Konsumna društva.

Dr. Krek se ozre na vprašanje konsumnih društev. Nasprotniki govore in pišejo o »Zadružni zvezi«, kakor da bi ne delala nič drugega, nego le konsume ustanovljati. Temu nasproti se mora konstatirati, da ni ne sedanja »Zadružna«, ne prejšnja »Gospodarska zveza« ustanovila nobenega konsumnega društva ali koga k temu: priganjala ali silila. Naše stališče je to: Kjer: ali se opazuje oduševstvo z blagom ali živi industrialno delavstvo, ali ni mogoče na drug način malih posestnikov privaditi k zadružnemu delu zaradi revščine, tam so konsumna društva opravičena. Za vodstvo pa je treba spretnih ljudi in pa

strogega nadzorstva. Siliti k snovanju konsumnih društev je ravno tako napačno, kakor jih pobijati. Zveza bo podpirala konsumna društva, ki se ustanove in kažejo pravo vodstvo, a ona, ki nimajo dobrega vodstva, polagoma po svoji dolžnosti tirala do konca. Veliko odgovornost imajo načelstva in nadzorstva konsumnih društev in tega se morajo vsikdar zavedati. Potem bodo predsodki izginili in padla očitanja, ki ne zadevajo toliko konsumnih društev, kolikor zadružno idejo samo.

### Revizija »Splošne zveze«.

Nato se prečita revizijsko poročilo, ki zadeva razne notranje posle »Zadružne zveze«. Naj zadostuje, da navedemo samo sklepno sodbo o zvezi, ki se glasi:

Na podlagi sedaj izvršene revizije se mora konstatirati, da Zveza po svojem ustroju in delovanju odgovarja določilom zadružnega zakona, smotru in ciljem zadružništva in da se vedno lepše razvija. Ker za zadružništvo tako koristno deluje, zasluži torej vsega priznanja in podpore. Ono pa tudi potrebuje nujno gnotne podpore posebno z ozirom na zvišane revizijske stroške in pomnožitev uradniškega osebja in se v tem oziru priporoča skrbi visokega poljedelskega ministrstva in udeleženih visokih deželnih uprav.

Gospod deželni računski svetnik F a s c h i n g b a u e r pravi dalje: Prenos poslovanja od prejšnje »Gospodarske« na »Zadružno zvezo« se je jako dobro izvršil. Razmerje je zdaj pravo in bo pripomoglo, da ne bo izgub.

Ako se pritožujete nad izgubami pri kmetijskih društvih, morate vedeti, da se to godi povsod. Skladiščne zadrage na Nemškem so imele že na milijone izgub, tudi na Nižje-Avstrijskem je bilo tako. To so stvari, ki jih ni mogoče odpraviti, a ne smemo nas strašiti, da bi taka društva opustili, kajti njihova korist je jako velika, ona urejujejo nakup in prodajo in odstranjajo blagovno oduševstvo. Dobro in umestno je, da se goje. Opazil sem, da ste si dobro pomagali, kjer ste prišli v težave. Vso hvalo zasluži, kar se je v tem oziru storilo. V bodočnosti naj se obrača še večja pozornost na kmetijska društva in pripravam za njih večje deleže. Knjigovodstvo, ki ga je »Zadružna zveza« vpeljala, je dobro, in jaz moram le častitati Zvezi k njenemu vodstvu, zlasti gospodu načelniku, ki s tako redko jasnostjo pojmuje bistvo in naloge zadružništva.

Dr. K r e k omeni, da je bila revizija jako natančna, izvršena od revizorjev pod vtiskom sovražnih obtožb, saj so nasprotniki pošiljali izrezke iz sovražnih listov celo v poljedelsko ministrstvo. Revizorja sta pregledala tudi več zadrug po deželi (n. pr. Smihel, Trnovo). Veseli nas, da je izrekel tako sodbo o »Zadružni zvezi« tak mož, kakor gospod Faschingbauer, ki ima sam velike zasluge za zadružništvo in je danes najstarejši in najdelavnejši zadružni strokovnjak v Avstriji. (Živahno odobravanje.) Mi pa lahko delamo odslej naprej in se za nasprotne napade ne brigamo. Zahvalo izrečem vam vsem, da se ob času najhujših napadov ni nihče zmenil za sovražnike in so ohranili vsi neomajano zaupanje v Zvezino načelstvo. Niti eden se ni ganil! To zaupanje bomo vrnili s svojo pridnostjo, napake popravljali in delali iz hvaležnosti in ljubezni do vas. (Burno odbravanje.)

### Računski zaključek in bilanca.

Gospod R o ž m a n poroča o bilanci ter sklene: Zveza izkazuje za lani še upravnega primanjkljaja iz prejšnjih let 23.971 K 38 v, ki se pa zmanjša po državni podpori, ki je pričakovati, tako da bo sčasoma izginil primanj-

kljaj, ki je že sedaj vsako leto manjši. Temu pa stoji nasproti 117.000 K društvene imovine v deležih, tako da je krivično govoriti o »pasivnosti« Zveze. Država je dolžna subvencionirati Zvezo, ker izvršuje ta važen javni posel, ki bi državo, ako bi sama vršila to delo, stal ogromno več. Do te podpore, ki se nam tolikokrat predbaciva, ima »Zadružna zveza« pravico. Dosedanja podpora je prenizka za tako delo, a »Zadružna zveza« vkljub temu napreduje in bo šla pogumno naprej.

Dr. L a g i n j a predlaga za bodoče bilance neke nove postavke in potrjuje, da se vjemajo postavke v bilanci. Žadovoljni moramo biti z rezultatom revizije vsega delovanja. Ugovori in napadi nasprotnikov so imeli za zvezo dobro posledico; hvaležni jim bodimo za to! — Poglavitni ugovori, ki ga imajo nasprotniki proti naši organizaciji, so konsumna društva in da je naša organizacija politična — klerikalna. Ako bi bila res klerikalna, gotovo ne bi ustanavljala konsumnih društev, ki so od klerikalizma kaj zelo oddaljena. Govornik naglaša, da naj bodo konsumna društva kakor nekatere rodbine, ki naj preskrbujejo članom dobro blago za nizko ceno, a jih naj tudi varujejo, da preveč ne trošijo brez potrebe ter vadijo, da gotovo plačujejo v najkrajšem času. Hvali, da je najnovejša razmerje med »Gospodarsko« in »Zadružno zvezo« v tem oziru zdravo in pospešuje redno plačevanje. Priporoča, da se naj v vseh društvenih pravilih določi čas, koliko časa mora kdo ostati društvenik. Krivično je, če kdo pristopi, a kadar se mu zljubi, lahko odstopi in s tem društvo oškoduje, ampak se mora zavezati z gotovo dobo let, da ostane društvu zvest.

Po podrobnem razgovoru, ki se da udeležijo. Hladnik, član nadzorstva, rač. sv. Faschingbauer, in dr. Krek, se vrše nadomestne volitve. Izvoljeni so v odbor gospodje: dr. M. Laginja, Iv. Stanonik, dr. V. Pegan, Iv. Mahulja, dr. Iv. Šušteršič, Fran Jaklič.

V nadzorstvo pa so izvoljeni gospodje dr. V. Schweitzer, Ivan Podlesnik, M. Rant, K. Texter, Iv. Hladnik.

Pravila se izpremene v tem smislu, da bo odslej Zveza imela pokrajinske podobore, ki se morajo ustanoviti v pokrajinah, ki imajo vsaj 30 članic; dalje se izpremene pravila tako da morejo pristopiti tudi zavarovalnice.

Nato predsednik zaključil občni zbor, ki je trajal do 2. ure popoldne.



### Počitniški socialni tečaj.

G l a d b a c h, 4. sept.

(Izviran dopis.)

V M. Gladbachu se vrši te dni — od 28. avgusta do 7. septembra — počitniški socialni tečaj. Obiskovalcev je nad 150 iz vseh dežel Evrope, razun Italije; celo iz Amerike sta dva udeleženca. Dozdej so se obravnavala bolj načelna vprašanja, kot zgodovina narodnega gospodarstva, rokodelstva in delavstva. Največje zanimanje je vzbudilo predavanje dr. Avg. Pieperja o najbolj perečih rokodelskih vprašanjih, o rokodelski organizaciji, nje ovirah in težkočah.

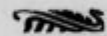
Odkar se je industrija razširila in začela izdelavati vse, kar so prej rokodelci z roko izdelovali, in odkar je moderna trgovina razširjena po celem svetu, ter industrijske izdelke začela razpečavati po mestih, a tudi po deželi, od tega časa toži rokodelski stan, da se mu slabo godi in da hudi rakovo pot. Ali je to res? Vobče ne! Rokodelstvo ni izgubljeno. Po statistiki je v Nemčiji absolutno število rokodelcev ostalo isto, seveda relativno se ni

pomnožilo, kakor se je pomnožilo splošno prebivalstvo. Res je, da rokodelstvo dandanes ni na isti gospodujoči višini, kakor v srednjem veku, ampak ga je moderni gospodarski razvoj porinil na drugo mesto. Ali zaradi tega še ne bo propadlo. Statistika kaže, da se je rokodelstvo na deželi povzdignilo, ker tam konkurenca ni tako velika in ker tja tudi izdelki industrije potom trgovine ne pridejo v posebno velikem številu. Rokodelstvo bo svoj delokrog ohranilo, novega delokroga si seveda ne bo pridobilo. A le tedaj bo rokodelstvo trdno, le tedaj bo imelo življenjsko moč, ako se bo znalo modernim razmeram našega časa prilagoditi, osobito v svoji izobrazbi.

1. Rokodelstvo mora imeti trgovinsko izobrazbo, znati mora, kako in kje si more pridobiti kredit; uporabljati mora moderno reklamo. Svojim konsumentom se mora prikupiti s točno potrežbo in s tem, da ugodni okusu občinstva, ki se je dandanes precej drugačil.

2. Izobražen mora biti rokodelca v tehniškem oziru. Popolna moderna tehniška izobrazba je podlaga trajnih uspehov, ker na drug način ne more tekrovati z industrijskimi izdelki.

3. Posebno pa je potrebna tesna združitve. Potrebna je že zato, da se rokodelstvo lažje varuje vseh škodujočih vplivov, ki prihajajo od zunaj, potrebna najbolj zato, da se uredi skupno nakupovanje surovin in prodaja blaga. S tesno združitvijo se da tudi najlozje odpraviti zavist, ki se dostikrat nahaja med rokodelci iste stroke. Da se to doseže, potrebna je socialna izobrazba. Rokodelca mora poznati današnji gospodarski razvoj in njega zahteve. Tu ne pomaga tožiti in jadikovati o slabih časih. Prejšnji lepi časi, če so bili res lepi, se ne dajo več privedi nazaj. Računati moramo z danimi dejstvi. Našemu rokodelstvu manjka socialnega poudarka. Zato je glavna naloga vseh društev, ki se pečajo z rokodelci, skrbeti za to, da se rokodelci v posebnih socialnih kurzih podučujejo, potem bodo šele pripravni za druge potrebe. To je velika zahteva modernega časa.



### Drobtine.

**Strašna suša** je uničila vse pridelke v provinci Aragonija.

**Rimsko mestno policijo so razpustili**, ker je stavkala.

**Nesreča** se je zgodila pri zgradbi ruske vojne ladije »Rurik«. Štiri osebe so bile ubite, osem ranjenih. Vnel se je plin, ki je povzročil nesrečo.

**Pariška svetovna razstava**, ki je bila početkom odrejena na leto 1920, se bo vršila baje že leta 1915. To svetovno razstavo bodo priredili zunaj mesta Pariza zaradi njene velike obširnosti.

**Pomotoma usmrčen.** V Interlaknu je neka ruska dama ustrelila bankirja Karola Müllerja, ki je imel prej tovarno barv v Elzasu. Müller je tudi francoski rezervni častnik in nima z Rusi docela nobene zveze. Atentat se je zgodil torej gotovo pomotoma.

**Ukradena signalna knjiga angleške vojne mornarice.** Na križarici »Neendictive« je bila ukradena signalna knjiga. Najti je ni mogel nihče, a naposled je izjavil neki mornar, da jo je vrgel v morje in sicer zato, da bi ga odpuščili. Zgodilo se je ž njim narobe: zaprl so ga.

**Brezlični brzovaj** uvede ogrsko trgovinsko ministerstvo med Reko in Jakinom, kakor tudi med otoki na Jadranskem morju. Zadnji poizkus med Reko in Jakinom se je 3. t. m. popolnoma posrečil.

**Svakinja prestolonaslednika grofica Zdenka Chotek** je šla v samostan v Riedenburgu pri Brengenu.

**Tedenski dan počitka** so uvedli na Francoskem. Uradni list je priobčil prvi del dotičnih določil z ozirom na po zbornici 1. julija t. l. sklenjen zakon. Zakon postane veljaven dne 2. t. m. Več delavcev je že zagrozilo, da stavkajo, ako delodajalci ne bodo izpolnjevali določil.

**O begu dvorjana švedske kraljice grofa Wrangla** poročajo, da je zaigral grof, ki je spremljal kraljico, v Monte Carlu poverjeno mu svoto 530.000 kron. Obrnil se je na prijatelje, da mu posodijo zaigrano svoto. Tudi dvorna uprava mu je ponudila obrok. A predno je došel odgovor dvorne uprave, je grof pobegnil.

**Inozemske in čilenske zavarovalne družbe** so izjavile, da ne izplačajo odškodnin za škodo, ki jo je povzročil potres v Valparaisu.

**Jezero živega srebra** so odkrili v Mehiki, država Vera Cruz. Jezero obsega nad tri akre in je globoko 10 do 15 črevljev. Jezero je odkril rudar C. A. Bundi visoko v gorah v nedostopnih divjih krajih. Nameravajo izvrtati predor, po katerem bodo odvažali živo srebro.

**Grška vlada je podedovala več milijonov**, ki jih je zapustil neki, v prejšnjem stoletju živeči trgovec v Peterburgu, Dombolis. Denar je ležal toliko časa v hranilnici, da znaša zdaj odrejena vsota osem milijonov rubljev. Po oporoki se mora s tem denarjem zidati grška visoka šola na otoku Korfu.

**Vojska proti kajenju.** Iz Londona javljajo, da so tam najodločnejše sklenili preprečiti kajenje vsaj v mladi dobi. Gosposka zbornica je odbrala odbor, ki je sklenil v posebni seji predložiti vladi zahtevo, po kateri naj se kaznuje vsaka oseba, ki na katerikoli način uživa tobak, a še ni stara 16 let. Istotako bo kaznovan vsak, ki da pod 16 let staremu človeku tobaka. Policija ima dovoljenje ustaviti na ulici vsakega premladega kadilca in mu vzeti tobak. Učitelji in oskrbniki parkov imajo isto dovoljenje. Gosposka zbornica zlasti povdarja, da pušenje v mladih letih silno škoduje novi generaciji.

**Od navadne uslužbenke do pisateljice** se je povzpela o Škocij nekak Kristina Nelson iz Schonena. Na svet je prišla kot deseti otrok ravnega malotrčca in izgubila kmalu mater. Njeni bratje in sestre so šli za kruhom po svetu, a Kristina je ostala sama pri očetu. Živela je tako v samotni, mislila je in sanjala, začel se je razvijati njen duh in poglabljati. Pričela je s čitanjem, učila se vsega sama in delala tako tudi potem ko je odšla v svet služiti. Kot služkinja je napisala par povesti, ki so izšle v javnosti. Nato se je vrnila iz službe domov, kjer se je pod vplivom neke plemenite dame njen duh še višje povzpela. Izdala je kmalu potem prvo knjigo svojih povesti, ki so se silno naglo razpečale in žele obilo priznanja. Zdaj živi Kristina Nelson pri neki plemenitaški rodbini, ki jo je vzela vsled njenega talenta k sebi.

**Po osmih letih na sledu morilcu.** Pred osmimi leti je bila v nekem gozdu pri Budjevicah umorjena iz strasti mlada deklica Petronela Filip. Zločinec je ušel. Starši so dali postaviti na kraj zločina železen križ z napisom. Zadnji čas je bil pa križ že večkrat poškodovan. Iz tega sklepajo, da živi morilec v bližini.

**Otroci pometajo ceste po Nev Jorku.** Zadnji teden je opravljalo ta posel nad 10.000 revnih otrok. Izkazali so se vsi kot zelo vestni delavci. Niso samo pometali cest, ampak tudi zabranili metati po ulicah papir in slične smeti. Občinstvo se jim pokorava. Tudi je od tega

časa po ulicah manj neredov in zato tudi manj aretacij.

**Povišanje poštnih pristojbin.** Odlok trgovskega ministerstva o povišanju poštnih pristojbin predlože v odobritev pristojnim korporacijam predvsem industrijskemu svetu.

**Novo gorivo.** Kakor poročajo iz New Jorka, je ameriški izumitelj Drawbangh iznašel novo umetno sestavljeno gorivo, ki je bolje od premoga in za polovico ceneje.

**Roparji na Saksonske.** V takozvani saksonski Švici gospodarji roparska tolpa, ki je umorila že eno osebo, in izvršila dva roparska napada.

**Italijanski častniški kongres proti dvoboju** se je vršil začetkom junija v Rimu. Priridili so ga neaktivni italijanski častniki, a otvoril ga je sam kralj. Kongres priporoča, naj bi postavil kodeks za častne zadeve poseben zakon, po katerem bi se moralo vse to predložiti posebnemu odboru za častne zadeve. Ta naj bi potem vse primerno uredil. V italijanski armadi so dvoboji zlasti v zadnjem času silno pogosti. Zato jih skušajo na ta način preprečiti. Tudi visoke dame so osnovale po raznih mestih slične komiteje, ki imajo namen zasledovati dvoboje in jih po mogočnosti preprečavati.

**Avstrijska častnika** instruktoria perzijske armade sta došla v Teheran.

**Sv. oče** je zaslišal 2. septembra približno 100 avstrijskih romarjev.

**Grški častniki** so naročili pri dunajski tvrđi Jurij Roth tri milijone patron.

**Popust učiteljem na železnici.** Hrvaški delegatje dr. Krasojević, dr. Grahovac, dr. Magdić in dr. Vinković so prosili ministra trgovine Košuta, da bi se ugodilo želji učiteljev za polovično vožnjo po železnicah. Košut je obljubil, da se bo ugodilo v tem oziru prošnji hrvaških in obenem tudi mažarskih učiteljev.

**Fonograj — portir.** Na ameriških glavnih kolodvorih so vpeljali fonografe za neuke in pozabljive potnike. Par minut pred odhodom vlaka naštevajo ti fonografi postaje, koder bo peljal vlak — baš tako, kakor sicer portirji. **sl Nekaj za »pročodrimovce«.** Kakor »Czas« poroča, prestopilo je v Peterburgu po zadnjem tolerančnem ediktu ruske vlade z dne 12. aprila 1905 blizu 20.000 pravoslavnih Rusov h katoliški cerkvi. — Tako dobiva katoliška cerkev namestu odpadlega črvicega sada sijajno nadomestilo v nekatoliških deželah (zlasti na Angleškem in v Ameriki) in v zamorskih naselbinah.

**Prstan z modrim demantom.** Na večer 2. avgusta tega leta je imela zbrano krog sebe grofica in posestnica gradu Ker-Stears Rodellec du Porzie majhno družbo in jo končno sama zabavala v salonu z igranjem na klavir. Med drugimi je bil navzoč tudi ruski državni svetnik Greger s soprogo, kateremu na čast pravzaprav se je vršila soareja. Predno je sedla grofica za klavir, je senela z rok vse prstane in opozorila pri tem na posebno lep prstan z modrim demantom. Pravila je, da se je nahajal svoj čas modri demant v kroni francoskega kralja Louisa Philipa, za njim ga je imel vojvoda d' Annale, ki ga je podaril slavni umetnici Leonidi Leblanc. Po smrti zadnje so prodajali njene dragocenosti na javni dražbi in grofica Rodellec du Porzie je kupila ob tej priliki prstan z modrim demantom za 50.000 frankov. — Ko je grofica to povest povedala je odložila vse prstane na poleg klavirja stoječo mizico in igrala. Tako je minil čas in gostje so se pripravili in poslovlili. — Ker so kasneje še gorele v salonu električne luči, je mislila grofica, da je služkinja pozabila zapreti elektriko. Hotela je to napraviti sama, a baš v tistem hipu so ugasnile v salonu vse luči. Grofica ni nadalje nič-

sar premišljala, ampak odšla mirno v spalnico. Veliko pa je bilo njeno začudenje drugo jutro. V salonu namreč ni bilo na mizici ob klavirju, kjer je bila pustila prejšnji večer prstane, med njim več tistega z demantom. Preiskali so ves grad in naznanili stvar policiji. Sum je padel na povabljenca prejšnjega večera in zlasti na Gregerja, ki je imel namen nenadoma še tisti dan odpotovati. Ko so preiskavali že zaprte kovčke, so našli v šatuljici za zobni prah v resnici prstan z demantom. Policija je nato ruskega državnega svetnika Gregerja aretirala, a ga drugi dan že izpustila. Zdaj se nahaja v Parizu in čaka izida te veliko pozornost vzbujajoče kriminalne afe. Sam trdi, da tiči v vsej stvari tajno maščevanje. Grofica Rodellec in njen mož pa sta preiskovalnemu sodniku izrecno izjavila, da ni po njenih mislih nihče drugi ukradel prstana z demantom kakor ruski državni svetnik in diplomat Greger.

**Deset let zdrav v norišnici.** Strojevodja železnice Košice-Oderberg Pavel Jancso je imel lepo mlado ženo. Opazil pa je, da obstoja med njo in mestnim županom Adalbertom Madarzsom ljubavno razmerje in je zato hotel z zapeljivcem parkrat govoriti, a ga ta ni maral nikoli sprejeti. Nekoč je obiskal v Budimpešti svoje rojake in tam so ga nenadoma prišli policaji, češ, da je prijet po ukazu župana v Košicah kot nevaren blazen človek. 24. jan. 1896 ga je preiskal vojaški zdravnik dr. Goldberger in nato so ga odvedli v norišnico v Leopoldsfeld. Po 10 mesecih so ga prepeljali v Gyöngyös in ga oddali v norišnico Nagykalló, kjer je ostal celih 10 let. Po 10. letih je bil pred kratkim odpuščten kot »ozdravljen«. V listnico so zapisali, da je bil v norišnici samo štiri leta. Ko je Jancso temu oporekal, so mu odgovorili, naj bo srečen, da so ga sploh izpustili. Jancso je vso zadevo oddal v roke nekemu peštanskemu odvetniku.

**Proti ženskemu poslu.** Amerika je bila dcdzaj zemlja, kjer so opravljale ženske prilično največ javnih poslov. A v zadnjem času so se proti temu nenadoma dvignili. Asfaltov trust je izjavil, da namesti vsa dosedanja ženska mesta z moškimi. Isto je storila poštna uprava v Cicago.

**Šoštanj.** K ogledovanju goveje živine, katero se je vršilo minolo soboto, prignali so 100 krav, 100 brejih telic in 20 licenciranih bikov, večina pingavskega in marijnodskega plemena. Komisija, obstoječa iz načelnika okr. zastopa g. V. Ježovnika in več odbornikov, dalje iz gener. tajnika c. kr. štajerske kmetijske družbe g. Juvana, c. kr. veter. nadzornika g. Slovaka, dež. živinozdravnika g. Fischerja itd., izrekla se je o izbornem stanju živine jako pohvalno. Obdarjeni so bili: Za krave Anton Jan iz Škal, Franc Woschnagg iz Šoštanja in Karol Kosar iz Družmirja z državnimi darili po 50, 40 in 40 K, Jakob Falko iz Družmirja, Vinko Ježovnik iz Velenja, Franc Menih iz Št. Ilja in Pavel Mak iz Šoštanja z dež. darili po 40, 30, 30 in 30 K, U. Lager iz Velenja, Josip Novak iz Šoštanja, Franc Petrič iz okolice Šoštanj, Franc Rajšter iz Šoštanja, Valentin Mihalek iz Velenja in Matija Brišnik iz Šoštanja z okrajnimi darili po 25, 25, 20, 20, 10 in 10 K; — Za breje telice Anton Golob iz Št. Florijana, Martin Šuster iz Škal, Anton Dermol iz Lokovice, Anton Novak iz Družmirja, Franc Woschnagg iz Šoštanja, Franc Švarc in Franc Rajšter, oba iz Šoštanja, z okrajnimi darili po 50, 40, 30, 20 K, 20, 20 in 20 K; — za licencirane bice: Martin Ušen iz Št. Ilja, Ivan Meža iz Stare vasi, Ivan Krajnc iz Št. Ilja in Ivan Rak iz Velenja z drž. darili po 80, 60, 50 in 50 K, Martin Voh iz Št. Ilja, Ivan Stropnik iz Prelog in Štefan Kosar iz Družmirja z deželimi darili vsak po 50 K in Franc Goršek iz Raven z okrajnimi darili 40 K. — "

**Lurd v nevarnosti.** Francoska vlada namerava zapreti Lurd, ker proti svetovnoznani božji poti neprestano hujska framazonsko časopisje in pa framazonski politiki, Francosko katoliško prebivalstvo je zato zelo razburjeno. Tarbeški škof Schöpfer je izjavil, da ni paragrafa, po katerem bi mogli zapreti lurško baziliko, sosedna poslopja in zemljišča, ki so last škofove menze. A kljub temu, da niso država, departement in občina nič prispevali h gradbi, in so prispevali katoličani celega sveta, ni izključena zatvoritev v sedanjih razmerah, ko vedno bolj preganjajo s silo in samovoljo katoličane.

**Volitev jezuitskega generala.** Dne 2. t. m. se je pričela volitev generala p. Martina. Do zdaj je vodil posle po smrti rajnega generala p. Freddi. Volitev je tajna. Volijo predstoiniki petih asistenc (Italija, Nemčija, Francija, Španija, Angleška) in načelniki 27 provinc. Rajnega generala p. Martina so izvolili v samostanu Loyola na Španskem. Zdaj se vrši volitev v rimskem Germaniku, kjer biva tudi kardinal Steinhuber s. J. Sodijo, da bo najbrž izvoljen generalni vikar p. Freddi. Jezuitskih generalov je bilo do zdaj 24 in sicer 5 Špancev, 11 Italijanov in en Nемец, en Čeh, en Nizozemec in en Švicar.

**Bratomur.** Ker mu je volil brat Štefan le 400 oralov zemljišča, ga je umoril brat Dimitrij Karaučov. Umorjeni je bil veleposestnik in reprezentant mesta Velika Kikinda.

**Dunaisko policjo pomnože** za štiri uradnike in 170 mož. Dunaiska policija ima zdaj 3440 mož, na konjih 200. Policijskih agentov (detektivov) je pa 600.

**Samoumor v brzovlaku.** Med Frankobrodom in Hamburgom se je ustrelil 30. avgusta v spalnem vozu podobar Geza Czuth. Postelja je vsled strela pričela goreti. Dva potnika, ki sta spala v istem kuneju, sta opazila nevarnost in ustavila brzovlak.

**Odgodili so** na 18. septembra določeno odkritje spomenika cesarice Elizabete na Dunaju iz neznanih razlogov na nedoločen čas.

**Odkrita zlata polja** v Kasejovici na Češkem nakupuje erar. Lastnik zlatih zemljišč zahteva 2 milijona kron.

**Nesreče v gorah.** Na Koroškem je pri lovu na divje kože padel 50 metrov globoko posestnikov sin Webhofer. Na Cimadosi je ponesrečil smrtno dijak Recina.

**Velik požar je uničil v Lyonu** poslopja neke družbe za izseljence. Škoda cenijo na 1.200.000 frankov.

**Hmelj.** Na Zgornjem Avstrijskem letina srednje dobra. Hmelj večinoma že nabirajo. Cene se sučejo med 140 do 160 kron za 50 kilogramov. — Na Srednjem Štajerskem letina splošno slaba. Za prima-hmelj ponujajo 4 krome za kilogram. — Na Spodnjem Štajerskem so pričeli splošno hmelj nabirati 16. avgusta. Množina zaostaja za lansko, prekaša pa letošnji hmelj glede finosti in vsebine lupulina lanske hmelj. Trgovci ponujajo 120 kron za 50 klg., s čimur pa lastniki niso zadovoljni. — Zateški hmelj (Češko) je dober. Pridelali so ga približno 60.000 carinskih centov po 50 klg. Cena 200 do 230 kron za kilogram. — V aški okolici so pridelali 15.000 carinskih centov hmelja; ena šestina normalnega pridelka. Cena 170 do 180 kron per 50 klg. — Na Moravskem je blago izvrstno. Pridelček cenijo na 9000 carinskih centov. Cena 140 do 160 kron per 50 klg.



## Slovarček nenavadnih besed.

Truk je poseben način plačevanja delavcev. Namesto da bi podjetnik ali najemnik pla-

čeval najete delavce v denarju, jim daje na račun življenjske potrebščine v svojih prodajalnah. Blago v takih prodajalnah je navadno slabše in dražje kot drugod; zato so delavci, ki dobivajo na ta način svojo plačo oškodovani in se jim godi krivica. Truk torej ni nič drugega kot neke vrsta goljufija.

**Tržaška mularija.** Tržaško mularijo imenujejo v Trstu poulično druhal. Nek drug izraz za to je:

**Mob,** ki tudi pomeni poulično druhal, ali pa znači to, kar v Ljubljani beseda »baraba«.

**Sinekura.** Sinekura se imenuje služba, ki donaja velike dohodek brez vsakega dela.

**Fidejkomis.** Fidejkomis se imenuje ona določba v kakem testamentu (poslednji volji), ki ukazuje, da mora dedič del zapuščine ali pa samo kako določeno reč izročiti neki tretji osebi. Ta navadni fidejkomis se pa razlikuje od takozvanega rodbinskega fidejkomisa, ki določa, da se mora neka gotova dedščina, neka zapuščina ohraniti v neki gotovi rodbini in ne sme preiti iz rok tiste rodbine.

**Buržoazija.** Buržoazija pomeni po naše meščanstvo v nasprotju z drugimi stanovi, kakor z aristokracijo. Danes v dobi širše ljudske prosvete se rabi ta beseda večinoma v zaničljivem pomenu; pri nas pravimo purgarstvo.

**Aristokracija.** Beseda aristokracija je grškega izvora in pomeni po naše oni stan, ki se čuti boljšega od drugih stanov, bodisi vsled plemenitega rodu, ali vsled velikega premoženja, ali vsled imenitnih služb. Tudi ta beseda se v sedanji demokratični dobi jako rada rabi v zaničljivem pomenu.

**Listnica uredništva.** Gospod R. K., knjižničar izobraževalnega društva pri St. Lambertu. Danes smo vam že razložili par poslanih nam tujk. Prihodnji objavimo razlago ostalih. Veseli nas, da ste se oglasili. Poslijte še kaj.



## Za smeh in kratek čas.

Gospodar je kupil od sosedja kravo za 80 goldinarjev. »40 ti jih dam takoj, 40 ti jih ostanem dolžan. Si zadovoljen?« »Da, sem.« Čez leto pa je sosed terjal kupca za 40 glđ. A ta ga zavrne: »Saj sem ti rekel, da jih ostanem dolžan, če bi jih bil mislil plačati, pa ne bi bil rekel, da jih ostanem dolžan.«

Služabnik je nesel gospodu jed v dveh dragocenih posodah. Med potjo mu je padla ena na tla in se razbila. Gospod se zjezi in zakriči nad njim: »Vraga, — kako si pa ravnal, da si jo ubil?« »Tako-le«, pravi služabnik, in spusti še drugo posodo na tla.

Adjutant je nekoč vprašal Radeckega, kaj ves čas tako skrbno premišluje? »Znate molčati o skrivnostih?« »Da, znam, znam!« »Dobro, jaz tudi, zato molčim.«

Koklija je nekoč izbrskala iz smeti krasen biser. »Ah«, vzkljnila je, »ko bi bilo to pšenično zrno!«

»Hitro pojdite gospa, vsi vas že čakajo!« »No, če me vsi čakajo, potem se pač nič ne mudi.«

Na koncu predpusta: »Bog pomagaj! Denar sem ves oddal, hčere pa nobene!«

»Jože! Na, danes je moj god, tu imaš tobakiro, vzemi in kihni na moje zdravje!«

Mati je spravila dva otroka spat v eno posteljo. Čez malo časa začne Tonček na ves glas jokati. »Kaj pa ti je?« »Jožek hoče imeti polovico postelje zase.« »Dobro, ti imej pa drugo polovico.« »Ni mogoče, Jožek hoče imeti svojo polovico na sredi postelje.«

Gostilničar: »Te krone ne morem sprejeti, ker ima luknjo.« — Gost: »Vaš kruh in

sir sta imela tudi luknje, pa sem moral oboje sprejeti.«

Med revežem in bogatinom je pogosto razloček samo v eni besedi. Bogatin premišluje kaj bo kosil, revež pa ali bo kosil!

»Kdaj gre zadnji vlak v Trst?« — »Prijetelj, tega bova pa midva težko dočakala.«

»Brivec, zakaj pa niste šli sinoči na koncert, ali ne ljubite glasbe?« — Brivec: »Glasbo že ljubim, a jezi me, ker imajo vsi glasbeniki tako dolge lase in jih ne dajo postrici.«

Voznik je sirovo pretepal osla. Neki gospod ga je zato oštel. — »Ljubi moj osel,« pravi voznik, »nisem vedel, da imaš med gospodu toliko prijateljev.«

»Ko se je potopila barka, je utonilo 13 mojih prijateljev, jaz pa sem ostal zdrav.« »Kako je to mogoče?« »Nisem bil na ladiji, sem bil doma.«

»Vidite, temu človeku sem na lovu rešil življenje.« — »Res? Kako pa je bilo to?« — »Prestrelil sem mu klobuk, če bi mu bil glavo, bi bil gotovo mrtev.«



neprimerno najboljšo na ohranjenje kože

**Brazay-Francovo žganje**

lajša vse bolečine pri trganju in revmi.

**Eau de Cologne de Brazay**

ideal vseh toaletnih sredstev. — Dobiva se povsod. IV 781 8-3



Skrb vsake gospodinjice je posvečena družinski blaginji!

**Kathreinerjeva Kneippova sladna kava**

Je po Kathreinerjevem načinu svojega proizvajanja okusna, zdravja v prispelj in poceni, ima torej neprecenljive prednosti za vsako gospodinjstvo!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime Kathreiner in zahtevajte je izvorne zavojce z varstveno znamko župnik Kneipp.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“  
izide dne 20 septembra 1906.

### Loterijske srečke.

Dunaj,	28 avgusta	67	61	29	80	73
Gradec,	28. avgusta	61	3	77	40	27
Trst,	1. septembra	85	68	90	73	37
Linc,	1. septembra	56	61	34	44	60

## Cunard Line.

Najprimernejša, najcenejša in dobra vožnja iz

### Ljubljane v Ameriko.

I. in ostane preko Trsta z brzoparniki prve angliške parobrodne družbe „Cunard Line“ to je gotovo in se ne da vtajiti. Veliki moderno upravljani snajni parniki te družbe odhajajo iz Trsta vsake 14 dni. Poisk in vozne liste daje oblastveno potrjeni zastopnik **Andrej Odianek**, dosluženi uradnik državnih železnic in hišni posestnik v Ljubljani. **Niomikov** ulice št. 26, blizu cerkve Sv. Jezusovega. Kdor želi več pojasnila, naj to pismo povpraša ali pa pride osebno v pisarno. Po kolodvorih in cestah nikdo se čaka in tudi na druge sline nihče ne vabi.

2004 D 23

## Kupi se vlla ali malo posestvo

v bližini **Bohinja** in **Bleda**. — Ponudbe pod „Vila“ na Haasenstein & Vogler, Innsbruck. 2/28 2

## Potniki v Ameriko

kateri želijo hitro, sigurno, pošteno voziti, si kupijo svoje šifkarte le p i domači d užbi

## Austro-Amerikana

katera s svojimi najnovejšimi in najlepšimi električno razsvetljenimi parniki direktno iz Trsta po po mirni Adiji, mimo lepih dežel Italije, Španije itd. brez presedanja, do konca poto pod avstrijsko vlado zavaruje, svoje potnike spemlja in tudi 100 klg prtljage prosto dá. Obrniti se je treba le na domačega agenta

1697 D 7

## Simon Kmetec v Ljubljani, Kolodvorske ul. 26.

Odhod parnikov vsak teden.



Nedosežne prednosti, brez konkurence, v ceni, najboljše, najmodernejša in res 2011 20-1

precizijska ura je intakt iz jekla, srebra in zlata pri vsakem urarju. - -

## Preč. cerkvenim predstojništvom!

Prporočamo kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, zakristije, veže, kuhinje in hodnike krasne

### mozaične plošče

iz **cementa** v raznih barvah (do 5) in okusnih vzorcih po K 3-6 loco Ljubljana za 1 m<sup>2</sup>. Imam tudi eleganten trotoar za pred in okoli hiše in cerkv. — Krasni so pokopališki križi iz mitiranega marmorja.

Slav. cestnim odborom in podjetnikom prporočamo zalogo cementnih cevi (6, 10, 15, 20, 25, 30, 40 cm notr. svetlobe) po jako ugodnih cenah, miljne kamne, raznovrstne stopnjice, podboje, (bangerje), oklepe za okna itd.

Gg. kmetovalcem nudimo poleg imenovanega strešno cementno opeko, korita za prašiče (od 6 K naprej), grobne okvirje in spomenike iz cem. marmorja, 6 centimeterske cevi (1 m po K 120) za napeljavo vode mesto drugih železnih in lesenih cevi pri vodovodih, podstavke za pred vodnjake in drugo cementno blago.

**Andrej Zajc**

cementarna na Pešati, polta Dol (Lusttal).  
Ceniki in vzorci v naravi na zahtevo.

## Kratko a dobro. Za polovico



**cene po ceniku**, tudi ako se vzame posamič, dobavimo vam vse. Tako stanejo **kolesa gl.40..** Od gl. 47. - dalje popolno carine prosto od avstrijske razpošiljalnice. Freilauf gl. 2. - več. **Multiplex kolesa** 6 letno pismeno jamstvo. Kolesni krov gl. 2-40, 2-60, 2-80. Zračne cevi gl. 1-50, 1-70, 2-10, pism. jamstvo. Sedlo 1 gl. vožna sesalka 50 kr., držala, osl itd., primerne za vsak sistem, čudovito ceno Krasni cenik zastoj in poštnine prosto. Iščejo se zastopniki tudi za samo priložnostno prodajo. Postranski zaslužek. **Multiplex Fahrrad-Industrie Berlin 41, Gitschinerstr. 15. 1229 15**

## Naravni dobri brinjevec

1950 D se dobi pri 8-2 L. Sebeniku v Sp. Šiški.

Takoj se sprejme za krosprejme jaško obrt nad 14 let star, **Fr. Kokalj**, Rakovnik, p. Medvode. 1968 2-2

**Črevljarski pomočnik** za stalno delo se sprejme pri **Cvetko Pičko**, Suha, p. Labod. Koroško. 2024

**2 čevljarska pomočnika** sprejemem takoj v trajno delo. **Josip Stupica**, Žužemberk, Dolensko. 1988 1-1

## Saško Altenburg. Tehnika Altenburg

ledelov. strojev, elektrotehnika, papir. tehnika avtomobil tehnika 135 D 4-4 Stroka za plin in vodo. Prospekti zastoj.

## Učenca

iz dobre krščanske hiše sprejme takoj s popolno 1965 oskrbo. 4-2

**Janko Šink** svečar in lectar v Kranju.



**Friedberg** pri Frankobrodu ob M. Politehn. zavod za inženjerje in arhitekto 252 11-10

**Največja zaloga železnine, traverz, železniških šin, cementa, storij za stropne, strešne pločevine in lepenke, slamozernic, mlatic, gepelnov, čistilnic, prež za grozde in sadje, plugov in bran**

v **Ljubljani, na Marije Terezije cesti štev. 1.** (zraven „Figabirta“ in na **Valvazorjevem trgu 6, naspr. Križanske cerkve.**

Ondi se dobijo železni nagrobni križi, pumpe in cevi za vodo, vino in gnojnice, kotli za klajo in žganje, štedilniki in peči, kuhinjska oprava, železne ročno-povlečene grablje, ose, potrebščine za mlekarnarje, ter razno orodje za kovače, ključavničarje, kleparje, zidarje, tesarje in mizarje. Točne postrzebe in zmernih cen zagotavlja

1886 19-3

**Fr. Stupica**, trgovec.

## Čebelarji! pozor!

Kupujem v trganje čebele in sicer po najvišji ceni. Prporočam se vljudno, posebno za voščavno ter rumeni vosek, kuhan; cena 1960 najvišja. 2-2

**Janko Šink** svečar in lectar v Kranju



Odlikovano. Ustanovlj. 1870.

Vse vrste

## lovskega luksusa orožja

se kupi najbolje, najcenejšo pod 3 letnim jamstvom naravnost iz orožarne 1670 7

**Anton Sodja** Borovlje na Koroškem.

Bogato ilustrovani ceniki zastoj in franko. — Posiljajte na ogled dovoljene.

Najbolje kakovostno se more zagotoviti dobra eksistenca z ustanov. žganjarske manipulacije v mal. obsegu, event. z mal. kotlom v svrhu destil. žganja in likerjev. special. Navodila pod šifro „Lokrativ št. 127“ na Ann. Exp. Eduard Braun, Dunaj, „Kotlaturm strasse“ 9, 1895 5-4

Najcenejša in največja eksportnatvrčka!

# H. Suttner

Razpošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Ljubljana, Mestni trg nasproti rotovža, prej v Kranju.

## Naznanilo preselitve.



Uljudno naznanjam, da sem se preselil iz Kranja v glavno mesto Ljubljano in otvoril na Mestnem trgu, nasproti rotovža, veliko, na novo urejeno prodajalno z največjo zalogo ur, zlatnine, srebrnine in briljantnega blaga. Torej je priložnost cenjenim odjemalcem, da si osebno lahko izberejo blago, istotaka vabim vsakogar, da si ogleda moje prodajalno, v kateri se nahaja ne samo blago, katero je navedeno v ceniliku, ampak ogromna izbira vseh različnih modern h ur, kakor: **žepnih, salonskih in stenskih ter budilk, briljantov in srebrnine. po konkurenčnih cenah.** Ker vse blago nakupujem za gotovi denar in tudi prodajam blago za gotovi denar, zato mi je posebno še vsled ogromnega prometa mogoče, prodajati pristno in fino blago po prav nizkih cenah. — Zahvaljujem se cenjenim odjemalcem za dosedanje zaupanje in prosim taiste, naj blagovolijo tudi naprej ohraniti moji trgovini svj. go naklonjenost. Ceniki zastoj in poštnine prosto. Z velespoštovanjem **H. Suttner.**



# MASTIN

ali doktor pl. Trnkóczy-jev kranjski prašek za prašiče, pujske, krave, teleta, vole, ovce, perutnino, konje.

Najboljši dodatek krmi, dietično sredstvo za pitaaje. Dobil tisoče zahvalnih pisem. Na razstavah v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju najvišje medajle. — 1 zavoj velja 50 vinarjev in se dobi pri vseh trgovcih; po pošti po 5 zavojev iz glavne zaloge: Lekarna Trnkóczy, Ljubljana. — *Trgovci itd. dobijo popust.*  
2449 D 12—11

**Hamburg-Amerika Linie**

Vožnja traja 6 dni izvirna prilika za potovanja. Je in ostane z najnovjšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

**Amerika** 24.000 ton  
**Kaiserin Augusta-Victoria** 25.000 ton

Rojasnila daje zastopnik: **Fr. Seunig, Ljubljana** Kolodvorske-ulice št. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

**Klauerjev „Triglav“**

je najboljši zdrav izmed vseh likórvjev.

**Pravi in pristni Triglav** izdeluje edinole **J. KLAUER, Ljubljana.**

**Naznanilo.**

Bližu farne cerkve sv. Jakoba na Polici pri Višnji gori je **zemljišče (grunt) naprodaj.**

Hlačan bo prostovoljno prodal hišo št. 9 z dvema sobama, novozidano in obokano kaščo s sedmimi predali, klet (kevder), hlev, tri hleve za prašiče, v kuhinji kotel za kuhanje prešičem, nov skedenj (pod) za mlačvo, devet njiv, tri gozde, več travnikov, na katerih se nakosi sena za osem goved. Hiša stoji na lepi ravnini. Okna in vrata so nova in se dobro zapirajo. — Kdor hoče kupiti to zemljišče s hišo vred, naj pride pogledat. Za denar se lahko čaka proti 5 1/2 % obrestim.

1939 3—2

**Učenca** v trgovino z mešanim blagom, kateri je zmožen tudi nemškega jezika, dobrih, poštenih starišev, sprejme **Franco Peteraki, Novomesto.** 1848 6—4

1926 3—3 **Učenca** za mizaraki obrt sprejme v poduk **Andrej Kregar mizar, Vižmarje št. 59, Št. Vid pri Ljubljani.**

**Zaloga bališč za neveste.**

**Priporočljiva trgovina!**

Najbolje in najceneje se kupi blago v veliki izbiri za ženske in moške obleke pri občeznani domači trgovini

**Češnik & Milavec** (pri Češniku)

Lingarjeve ul. Ljubljana Špitalske ul.

Velika zaloga najnovjšega sukna, štofa, kamgrna, hlačevine za moške obleke, za ženske obleke najnovjše modno, volneno blago v vseh barvah, perlini kambrik, saten, kotenina, pisana in bela, platno in mnogo drugega. 313 26 16

**Zaloga bališč za neveste.**

**Thierry Balm**

Postavno varovane. Vsako ponarejanje in posilstvo kaznivo.

**Edino pristen je Thierryjev** 2630 D balzam 52—87

le z zeleno znamko „redovnica“.

**Starostavno neprehoeno** proti slabemu prebavljanju, krčem v želodcu, koliki, kataru, prvim boleznim, influenci itd. itd.

Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatishteklenic ali ena velika specialna steklenica s patent. zamakom K 5.— franko.

**Thierryjevo centifolijsko m. o. poveča snano kot non plus ultra** proti vsem se tako starim ranam, vnetjem, ranilvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.

**Lekarnar A. Thierry v Prigradi pri Rogški Slatini.**

Brodura z lističi originalnih zahvalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah

I. kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in silkanje na steklo

**Aug. Agnola,** Dunajska cesta 13a, poleg Figovca'

se priporoča prečastiti duhovščini in p. n. slavni občini-u za napravo cerkvenih oknov z umetnim steklarstvom ali silkanje na steklo, stavbenih del, napravov okvirov, itd. itd. — ima tudi v zalogi različno porcelansko in stekleno posodo za namize gostlin in zasebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih cenah. — Narisi, ceniki in proračuni na zahtevo zastoj, mnoga sprčevala za dovršena dela so cenjenim odjemalcem v ogled na razpolago. 1804 52—5

Stanje vlog 30. jun. 1906: Preje: **Gradišče 1, sedaj: Denarni promet 30. jun. 1906:** čez 12 milijonov kron. **Kongresni trg 2, 1.** čez 27 milijonov kron.

**Lastna glavnica K 252.865.93.**

**Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!**

**Ljudska posojilnica**

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po **4 1/2 %** brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih **100 K čistih 4 K 50 h na leto.**

Stanje vlog 30. junija 1906: K 13.485.874-93. Denarni promet v letu 1906: 54.518.440-28.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnišne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1906. 2617D 26 - 9

**Dr. Ivan Susteršič,** predsednik. **Josip Šiška,** stolni kanonik, podpredsednik.

**Odborniki:**

**Anton Belec,** župan, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano, **Anton Kobi,** posestnik in trgovec, Breg pri Borovnici, **Karol Kauschegg,** veleposesnik v Ljubljani, **Matija Kolar,** župnik pri D. M. v Polju, **Ivan Kregar,** svet. trg. in obrtne zbornice v Ljubljani, **Frančišek Leskovic,** zasebnik in blagajnik Ljudske posojilnice, **Ivan Poljak,** tovarnar v Ljubljani, **Karol Poljak,** tovarnar in posestnik v Ljubljani, **Fran Povše,** vodja, dež. odbornik, drž. in dež. poslanec, graščak itd., **Greg. Silbar,** župnik na Rudniku.

**Najboljši in najcenejši ameriškanski motor za bencin**

za kmetijo in obrt, od dve do pet konjskih moči. Jednostaven, zanesljiv, trpežen in popolnoma samodelujoč. Cena od K 1350 do K 3200. Vsaki del motorja se lahko zamenja, ter si vsakdo popravila lahko sam preskrbi. — Dobivajo se najbolje pri **Karol Kauscheka nasi.**

**Schneider & Verovšek** Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Tudi vsi poljedelski stroji kakor: mlatilnice, slamosnice, vrtila, čistilnice, mlinci za sadje in grozdje, preše itd. Traverze, cement, štorja, okovi in orodje za vsako obrt.

**Ceniki na razpolago.**

## Krajše povesti.

- Basnigoj, Zarka o polnoči. K — 40.  
 Bedenek, Solnce in senca. Povest. K — 40.  
 Brezovnik, Saljivi Slovenec. Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov. K 170.  
 Cegnar, Babica. 2 sešitka K 130.  
 Cigler, Sreča v nesreči. K — 74.  
 Cigler, Deteljica ali življenje treh kranjskih bratov, francoskih vojakov. K — 70.  
 Cigler, Kortonica koroška deklica. K — 70.  
 Hoffman, Bog pomaga. Povest, karton. K — 90.  
 Hoffman, Peter Prostak. Povest, kart. K — 90.  
 Hoffman, Kar Bog stori, vse prav stori. Povest, karton. K — 90.  
 Hoffman, Kako vzgaja usoda. Povest. K — 90.  
 Hoffman, Čas je zlato ali od ubožstva do bogastva. Povest. K — 82.  
 Keller, Prst božji ali izgledi božjih kazni, oziroma slučaj, ki niso slučaj. 2 zvez. K — 90.  
 Koder, V gorskem zakotju. Povest. K — 40.  
 Kosl, Sto narodnih legend Slovenski mladini in preprostem ljudstvu v pouk in zabavo. Trdo vezano K 130.  
 Lesar, Perpetua ali afrikanški mučenci. K 130, trdo vezano K 160.  
 Parapat, Robinson starši. Njegove vožnje in čudovite dogodbe. K 130, trdo vezano K 150.  
 Mayr, Mučenci. Starokrščanska povest K 105.  
 Sienkiewicz-Miklavac, Zakruhoma. Povest. K — 40.  
 Tomšič, Peter Rokodelič. K — 50.  
 Trošt, Pri stricu. Povest. K — 95.  
 Trstenjak, V delu je rešitev. Poučna povest. K — 70.  
 Vonomir-Križan, Svitoslav. Povest. K — 40.  
 Zakrajšek, Ogljenica ali hudobija in nedolžnost. Povest. K — 70.  
 Zupančič, Fabijola ali cerkev v katakombah. Po kardinalu M. Wiesemannu. K 130, vezano K 150.

## Razne povesti.

- Vsak sešitek po 45 vinarjev: Črni bratje. — S prestola na morišče. — Leban, 100 beril za otroke. — Feldmaršal grof Radecki. — Mirko Poštenjakovič. — Venček pravljic in pripovedk. — Pri Vrbovcem Grog. — Lažljivi Kijukec. — Močni baron Ravbar. — Izdajalca domovine. — Tiun-Ling, kitajski morsk razbojnik. — Najdenček. — Maksimilijan I. cesar mehikanski. — Vstajenje. — Knez Črni Jurij. — Repoštev. — Pod turkimi jarmom. — Hildegarda. — Naselnikova hči. — Nikolaj Zrinjski. — Hirlanda. — Kako je izgubil gozdu. — Jama nad Dobrušo. — Doma in na tujem. — Potovanje v Liliput. — Hubad pripovedke I. — Hubad pripovedke II. — Narodne pripovedke za mladino II. — Car in tesar.
- Vsak sešitek po 37 vinarjev: Božični darovi. — Erazem predjamski. — 60 malih povestij. — Sveta grofinja Genovefa.
- Vsak sešitek po 53 vinarjev: Spominski listi iz avstrijske zgodovine. — Saljivi Jaka I. — Saljivi Jaka II. — Izanama, mala Japonka. — Kristof Kolumb. — Darinka mala Črnogorka. — Sita, mala Hindostanka. — Narodne pripovedke za mladino I.

Za poštnino ni treba denarja posebej prilagati, ker je ista že pri vsaki knjigi uračunjena; pri večjih naročilih povrnemo poštnino tem, da dodamo kako primerno brošurico ali knjigo brezplačno. — Kdor torej želi naročiti eno ali več teh knjig naj pošlje denar po nakaznici na naslov: „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani, in zapiše na odrezek (kupon) katere knjige bi rad naročil. Če pa kdo ni vajen pošiljati denar po nakaznici, naj nam naznani naslove dotičnih knjig na dopisnici ali v pismu, nakar mu pošljemo vse izpolnjeno položnico, katero mora potem oddati z denarjem vred pri poštneju uradu. Takoj po prejemu denarja dopošljemo zaželeno knjigo.

# „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

## Zgodovinske povesti in pripovedne zbirke.

Andrejčkov Jože — Pripovedni spis —:

- I. Črtice iz življenja na kmetih. K — 40.  
 II. Matevž Klander. — Spiritus familiaris. — Zgodovina motniškega polža. — Gregelj Koščenina. K — 40.  
 III. Amerika, ali povsod dobro — doma najbolje. K — 40.  
 IV. Popotni listi. — Cesar Jožef v Krašnji. — Nočni sprehod. — Popotniki v arabski puščavi. — Spomin na Dubrovnik. — Dambaški zvon. K — 40.  
 V. Žalost in veselje. K 105.  
 VI. Nekaj iz ruske zgodovine. — Vojniška republika zaporoških kozakov. K — 40.  
 VII. Božja kazni. — Plavec na Savini. — Čudovita zmaga. K — 40.  
 VIII. Emanek, lovčev sin. — Berač. K — 40.  
 Benček, Od pluga do krone. Zgodovinski roman iz minulega stoletja. K 220, vezano K 110.  
 Dimnik, Avstrijski junaki. S 17 podobami. K 160.  
 Kočvar, Milnarjev Janez slovenski junak ali uplemenitba Teharčanov. K — 90.  
 Kržič, Zgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva. I. do III. del po K — 70.  
 Kržič, Vrtec. Časopis s podobami za slovensko mladino. Letnik 1894 do 1902, vezan po K 330.  
 Kržič, Vrtec, letnik 1903 K 370.  
 „Angelček“, 1904 do 1905 po K 430.  
 „Angelček“, otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. Letnik I. do X. po 95 vin.  
 Kržič, Angelček. Letnik XI. do XIII. po K 115.  
 Majar, Odkritje Amerike. Poučno zabavna knjiga v treh delih, o Kolumbu, Kortesu in Pizaru, Trdo vezano K 220.

Mladinska knjižnica. Povesti:

- I. Brinar, Medvedji lov — Čukova gostija. Trdo vezano K — 90.  
 II. Trošt, Na rakovo nogo. Trdo vezano K — 90.  
 Šmida Krištofa — spis.  
 I. zvezek: Ljudevit Hrastar. — Oolobček. Posl. P. Hugolin Sattner. (Drugi natis.) Mehko vezan 70, trdo 90 vin.  
 II. Jozafat, kraljevi sin Indije. Posl. P. Flor. Hrovat. (Drugi natis.) Mehko vezan 70, trdo 90 vin.  
 III. Pridni janezek in hudobni Mihec. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 90 vin., trdo K 110.  
 IV. Kanarček, Kresnica, Kapelica v gozdu. Posl. P. Hug. Sattner. Mehko vezan 50, trdo 70 vin.  
 V. Slavček. — Nema deklica. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 50, trdo 70 vin.  
 VI. Ferdinand. Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70 v., trdo 90 v.  
 VII. Jagnje — Starček z gore. P. Fl. Hrovat. Mehko vezan 80, trdo 1 K.  
 VIII. Pirhi. — Ivan, turški suženj. — Krščanska obitelj (družina). Poslov. P. Fl. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 vin.

- IX. Hmeljevo cvetje. — Marijina podoba. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.  
 X. Ludovik, mladi izseljenec. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.  
 XI. Najboljša dedščina. — Leseni križ. Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 50, trdo 70 vin.  
 XII. Roza Jelodvorska. — Izdalo Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani. Mehko vezan 70, trdo 90 vin.  
 XIII. Sveti večer. Posl. Fr. Salezij. Mehko vezan 70 vin., trdo 90 vin.  
 XIV. Povodenj. — Kartuzijanski samostan. — Posl. Fr. Salezij. Broš. 70 vin., vez. 90 v.  
 XV. Pavlina. Poslovenil Fran Salezij. Mehko vezan 70 v., trdo 90 vin.

Spillmannove povesti:

- I. zvezek: Ljubite svoje sovražnike. Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. K — 45, vezano K — 65.  
 II. Maron, Krščanski deček z Libanona. Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja po Druzih. K — 45, vez. K — 65.  
 III. Marijina otroka. Povest iz kavkaških gora. K — 45, vezano K — 65.  
 IV. Praški Judek. Povest K — 45, vezano K — 65.  
 V. zvezek: Ujetnik morskoga roparja. Povest. 40 vin., trdo vez 60 v., po pošti 5 v. več.  
 VI. zvezek: Arumugam, sin indijskega kneza. Povest. 40 vin., trdo vez. 60 vin., po pošti 5 vin. več.  
 VII. zvezek: Sultanovi suznji. Carigradska povest. Cena 60 vin., karton 80 vin., po pošti 10 vin. več.  
 Spillmann Žrtve spovedne molčečnosti. Povest po resnični dogodbi K 210.  
 Stowe-Malvašič, Stric Tomova koča ali življenje zamorcev v robnih državah svobodne severne Amerike. Kart. K 150.  
 Sfečnik, Kristof Kolumb ali odkritje Amerike. Zgodovinski roman. K — 90.

## Igrokazi.

- Zbirka ljudskih iger. Vsak snopič K — 90.  
 I. snopič (2 napis) Vsebinska: 1. Pravica se je izkazala Burka v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 2. Zamujeni vlak. Šaloigra v petih prizorih. Samo moške uloge. 3. Lurška pastarica. Igrokaz v petih dejanjih. Samo ženske uloge. — II. snopič. Vsebinska: 1. Vedeževalka Oluma v enem dejanju. Samo moške uloge. 2. Kmet-Herold. Burka v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 3. Župan Sardamski. Veseloigra v treh dejanjih. Samo moške uloge. 4. Jeza nad petelinom in kes. Veseloigra v dveh dejanjih. Samo ženske uloge. III. snopič. Vsebinska: 1. Mlin pod zemljo. Igra v petih dejanjih. Samo moške uloge. 2. Sanje. Igra s petjem v petih dejanjih. Samo moške uloge. 3. Sveta Neža. Igrokaz v dveh dejanjih. Samo ženske uloge. — IV. snopič. Vsebinska: 1. Doktor Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček. Veseloigra v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 2. Vaški skopuh Igrokaz v treh dejanjih. Samo moške uloge. 3. Novi zvon na Krtini. Igrokaz v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 4. Zakleta soba v gostilni „pri zlati goski“. Predpustna burka v 1 dejanju. Samo ženske uloge.